

ANLEGGSMASKINEN

AM.NO

NR. 10 | DESEMBER 2021

62. ÅRGANG

GOD JUL OG
GODT NYTT ÅR!

Samlet
lær-
linger

52

Nye
regler

58

Full
fres i
skogen

74

GARANTIFORSIKRING

for MEF-medlemmer

Garantiforsikring dekker entreprenørens behov for å stille sikkerhet i forbindelse med utførelsen av en kontrakt. Nå kan MEF-medlemmer kjøpe garantiforsikring i If.

ER DU INTERESSERT I ET TILBUD PÅ FORSIKRINGSGARANTI?

Da er du velkommen til å ta kontakt med Ulf Michaelsen på mobil 934 03 657 eller e-post: ulf.michaelsen@if.no.

I SAMARBEID MED:

NASTA
FORNØYDE KUNDER VENDER TILBAKE

Hitachi ZX130LCN-7

«Hytta er blitt mye bedre!
Jeg liker stolen veldig godt
og det er veldig lite støy i hytta.»

Morten Skjerve, maskinfører
Pettersen Entreprenør AS

t: 33 13 26 00 - www.nasta.no

Tenk overvann.
Tenk rensing.
Tenk Basal.

Permakum - et nytt og spennende sandfang!

Permakum er et lokalt overvannstiltak som hindrer overvannstilførsel og forurensning av lokal resipient ved normale regnskyll.

Permakum infiltrerer overvannet til grunnen rundt hele kummen, mens det meste av forurensning og partikler blir igjen i kummen. Brukt i et sandfang kan den bli et LOD-tiltak i én kum. Gjenbruk av overvann er fremtidsrettet og fornuftig!

Våre norske eiere har god geografisk spredning og leverer kortreiste produkter direkte til grøftekanten.

Basal AS
Lille Grensen 3, 0159 Oslo
basal.no

Beisfjord Sementvarefabrikk AS · Bodø Betong AS · Brødrene Ulvestad Sementvarefabrikk AS · Førde Sementvare AS · Hedrum Cementstøperi AS · Holmen Betong AS · Jaro AS · Loe Rørprodukter AS · Loe Narmo Betong AS · Loe Rørprodukter Nord AS · Loe Sylteosen Betong AS · Midt-Norsk Betong Mosjøen AS · Midt-Norsk Betong Verdal AS · Nobi AS · Skjæveland Cementstøperi AS · Ølen Betong AS · Østfold Betongprodukter AS

Opplev dekning i verdensklasse med bedriftsabonnement fra Telenor

Nyhet: Mobilabonnement **Frihet** gir deg ubegrenset bruk av data

Som medlem i MEF får du gunstige priser hos Telenor. Kontakt oss på **09000** og få et bekymringsfritt mobilabonnement.

Telenor – Alltid med.

INNHold

- 8 Nå kan du endelig få fagbrev som anleggsrørlegger
- 10 Gullfeisel til Frode M. Andersen og Svein Bernt Skarsbø
- 12 Etablerer kvinnenettverk i MEF
- 16 Hvordan forebygge og håndtere konflikter?
- 17 Mekling.no videreføres – tid for underentreprenørene
- 18 Nye toner fra Mesta
- 20 Martine viser gutta miljøveien med mindre tomgangskjøring
- 26 Utslippsfritt vs. fossilfritt
- 32 Verdens første med hydrogen på tanken?
- 36 Ny 6R-traktorserie fra John Deere
- 40 Oppgraderer sjøsiden av Oslo S
- 48 Usikkerhet rundt opplæringskontorene i ny opplæringslov
- 52 Overtar lærlingene hos Norges nest største entreprenør
- 54 Satser på lærlinger
- 58 Småstoff
- 60 Samlet skogsoperatørlærlingene for første gang
- 64 Endelig kan vi møtes igjen på Arctic Entrepreneur
- 68 Hvem blir Årets lærebedrift 2021?
- 74 Overflod av jobber i skogen
- 83 MEF har ordet
- 84 MEF-nytt

Abonnement: 10 utgaver pr år. Kun kr 550,-
Bestill hos MEF. Tlf 22 40 29 00, epost: anleggsmaskinen@mef.no.

REDAKTØREN

Nye kluter – ny giv

Endringer er noe vi alle må forholde oss til i arbeidslivet, enten vi vil eller ikke. Spørsmålet er hva vi gjør ut av det; hvordan vi evner å snu oss rundt, og tenke og arbeide på nye måter. Da tidligere redaktør i Anleggsmaskinen Jørn Söderholm nylig takket for seg, valgte vi å agere som en typisk MEF-entreprenør: Vi kastet oss rundt og var løsningsorienterte. Når du leser dette, kun noen få uker senere, har vi et nytt team på plass. Jeg har selv overtatt som redaktør, mens Njål Hagen er ansatt som ny journalist fra nyttår (se også side 58).

Vi gleder oss veldig til å ta fatt på oppgaven med å videreutvikle det produktet du nå har i hånda. Vi skal gjøre vårt aller beste for å glede deg som leser, med interessante nyheter og spennende historier fra en av Norges største og viktigste, men også tøffeste, hyggeligste og mest jordnære bransjer.

Jeg vil benytte anledningen til å takke min forgjenger for strålende arbeid med å lede produksjonen av dette bladet de siste åtte årene. Jørn har vært en faglig dyktig og alltid oppdatert redaktør, med en stø hånd på rattet hele veien. Ikke minst har han vært en svært hyggelig kollega, som vil bli savnet både i MEF, i Anleggsmaskinens redaksjon og av meg personlig. Jeg vil ønske ham lykke til på hans videre ferd i arbeidslivet.

Betydelige deler av denne utgaven av Anleggsmaskinen dreier seg om den store messa Arctic Entrepreneur, som etter planen skal gå av stabelen i slutten av januar. Jeg skriver «etter planen», for i skrivende stund har Norge – og verden for øvrig – på ny blitt kastet ut i usikre koronatider med tilhørende restriksjoner. Vi krysser fingrene for at vi likevel kan ses i The Qube på Gardermoen 18.-20. januar, til det som utvilsomt er en av bransjens aller viktigste møteplasser, både faglig og sosialt.

I mellomtiden vil jeg ønske dere alle en riktig god og fredfull jul.

Runar F. Daler – rd@mef.no

Utgiver:
Maskinentreprenørenes
Forbund

Redaksjon:
Pb. 505, Sentrum,
0105 Oslo
Fred. Olsens gate 3,
0152 Oslo
Tlf. 22 40 29 00
anleggsmaskinen@mef.no

I redaksjonen:
Ansv. redaktør
Runar F. Daler
Tlf: 482 46 412
rd@mef.no

Fredrik Tronhuus
Kari Druglimo-Nygaard
Hilde Chruichank

Annonser:
A2Media AS
Camilla Sparby
Tlf: 477 07 338
camilla@a2media.no

Bjørnulf Lie
Tlf: 971 66 507
bjornulf@a2media.no

Forsidebilde:
Runar F. Daler

Design:
Edda Grafisk AS

Trykkansvarlig:
www.polinor.no
ISSN 0003-3715
60. årgang

Alt på ett sted

Dieseltank 2–15m³
AdBlue i oppvarmet rom

VERA TANK®

Sikker lagring og transport
☎ 924 19 800 | veratank.no

Nå kan du endelig få fagbrev som anleggsrørlegger

Fra våren 2022 tilbyr MEF-skolen eksamensforberedende kurs innen anleggsgfag, med fordypning for dem som vil bli anleggsrørlegger. Med minimum fem års praksis og ADK1-sertifikat, er veien kort til å bli offentlig godkjent anleggsrørlegger.

Av: Redaksjonen – anleggsmaskinen@mef.no

Fra våren av setter MEF-skolen opp eksamensforberedende kurs for dem som vil bli anleggsrørlegger.

Utdanningsdirektoratet hadde opprinnelig lagt opp til at de første praksiskandidatene skulle kunne gå opp til eksamen i 2023. MEF har imidlertid presset på via Faglig Råd på at man kunne starte opp allerede våren 2022.

– Det har ingen hensikt å vente når læreplanen først er vedtatt, sier Finn N. Bangsund, leder for næringspolitikk og kompetanse i Maskinentreprenørenes Forbund (MEF).

– Vi har mobilisert våre lærekrefter på MEF-skolen, og vil fra våren av tilby eksamensforberedende kurs for anleggsrørleggere. For de som har ADK1-sertifisering og lang erfaring fra VA-arbeider, bør veien være kort. Men de må likevel gå opp til eksamen og dokumentere at de virkelig oppfyller kravene i læreplanen, sier han.

ETTERLYST I ÅREVIS

Ifølge Bangsund har en offentlig godkjent utdanning i anleggsrørleggerfaget lenge vært etterspurt.

– Sertifiseringsordningen ADK1 har tjent bransjen godt i mange år ved å gi entrepre-

nørene kunnskap til å utføre VA-anlegg. Dagens ADK1 kurs, som går over 3 uker, er ikke tilstrekkelig for å få en bred faglig VA-kompetanse. Våre medlemmer trenger dyktige og kvalifiserte fagarbeidere innen VA, og har derfor etterlyst en ordentlig utdanning innen anleggsrørlegging i årevis, sier han.

– Nå har vi endelig fått både en offentlig utdanning og et fagbrev, etter å ha jobbet med å få dette på plass siden 2014. Utdanningen gir kunnskap til både de som graver og de som jobber med gravefrie metoder, og MEFs VA-ressursgruppe har vært sentral i å gi innspill til UDIR om hvordan læreplanen skal utformes. Vi vil likevel ha behov for ADK1 i mange år fremover, fastholder Bangsund.

PÅMELDING

– Har MEF-skolen tilstrekkelig kapasitet til å kurse alle som ønsker å gå opp til eksamen?

– Vi er usikre på hvor mange som velger å ta eksamen nå til våren, men vi vil tilby opplæring til de som ønsker det. Kursene gjennomføres med fire samlinger, hvorav tre er fellessamlinger for alle anleggsfagene, mens én er for anleggsrørleggerfaget.

Grunnen til dette er at det i fagplanene for anleggsgfagene er flere læremål som er like for alle fag. Kursene vil bli gjennomført i Bergen, Sandefjord, Trondheim, Sarpsborg, Romsdal og Stavanger. Det er også aktuelt å tilby fordypning med bruk av digitale klas-serom. Det er bare å gå inn på MEF-skolen, via mef.no, for å melde seg på kursene, avslutter Bangsund. ■

ETTERLENGTET: – Nå har vi endelig fått både en offentlig utdanning og et fagbrev, etter å ha jobbet med å få dette på plass siden 2014, sier Finn N. Bangsund i MEF. (Foto: Runar F. Daler).

Valvoline™ All Fleet™

LANGVARIG BESKYTTELSE FOR MOTOREN I TYNGRE KJØRETØY

FORDELER

- ✓ Optimal beskyttelse og ytelse
- ✓ Kaldstartbeskyttelse
- ✓ Oksidasjonskontroll
- ✓ Driftsikkerhet

**THE ORIGINAL
MOTOR OIL**

VALVOLINE OIL AS
Industriveien 27B, 2020 Skedsmokorset
www.valvoline.no

Gullfeisel til Frode M. Andersen og Svein Bernt Skarsbø

På den årlige Fjellsprengningsdagen mottok Frode M. Andersen fra MEF og den svært erfarne tunnelarbeideren Svein Bernt Skarsbø hver sin gullfeisel – en pris for fremragende innsats innen norsk bergteknologi.

Av: Runar F. Daler – rd@mef.no

Norsk Forening for Fjellsprenningsteknikk (NFF), som arrangerer Fjellsprenningsdagen, har delt ut gullfeisler hvert år siden 1994 (bortsett fra i 2020, da konferansen ble arrangert digitalt). Blant tidligere vinnere av den høythengende prisen er Statens vegvesen, Albert Hæhre og Dyno Nobel ASA. I år var det altså Frode M. Andersen og Svein Bernt Skarsbø som fikk æren av å bli overrakt hver sin gullfeisel.

HELT UVENTET

– Det er kjempestas å få en sånn utmerkelse. Det hadde jeg aldri trodd, særlig når jeg ser på lista over hvem som har fått prisen

STOLTE VINNERE: Prisvinner Svein Bernt Skarsbø (t.v.), NFF-formann Olaf Rømcke, og prisvinner Frode M. Andersen. (Foto: Arve Brekklus/Byggeindustrien)

tidligere, sier en svært blid Frode M. Andersen til Anleggsmaskinen.

Han jobber til daglig i Maskinentreprenørenes forbund (MEF), og har gjennom en årrekke vært aktivt involvert i rekrutteringen til bransjen. Han har også vært helt sentral i utviklingen av utdanningen for bergsprengere og bergspregningsledere. I juryens begrunnelse heter det blant annet at Frode M. Andersen er «glødende opptatt av å sikre at regelverket og praktisk gjennomføring av sprengningsarbeid henger sammen. Gjennom sitt virke i MEF og i Bransjerådet for Fjellsprenning er han svært tett på den daglige gjennomføringen av sprengningsarbeid rundt omkring i hele landet.»

ERFAREN FJELLSPRENGER

Vinneren av den andre gullfeiselen er Svein Bernt Skarsbø, som til daglig jobber med fjellet, og er ekstremt opptatt av sikkerhet i tunnelarbeid.

Siden han var 23 år gammel har han vært med på 25 tunnelprosjekter, og han har sprenget ut ca. to millioner kubikkmeter fjell, noe som tilsvarer halvparten av årsproduksjonen i Norge i inneværende år. For tiden er Skarsbø med på drivingen av ny jernbanetunnel mellom Drammen og Kobbervikdalen. ■

For ordens skyld: En feisel er (ifølge wikipedia) en mellomting mellom en stor hammer og en liten slegge til bruk ved håndboring i fjell og stein.

– **KJEMPESTAS:** NFF-formann Olaf Rømcke deler ut den gjeve prisen til Frode M. Andersen. (Foto: Arve Brekklus/Byggeindustrien)

EN HJELPENDE HÅND

En avtagbar gripekassett er like solid som en integrert grip, og den hektes raskt og enkelt fast. En gripekassett forenkler og effektiviserer mange arbeidsoppgaver.

engcon®

f @ y t i n
www.engcon.com

Best-forhandleren som er konkurransedyktig, yter personlig service og har rask levering!

De siste fem årene har Energikompaniet vært en av energiforhandlerne i Best, med Oslo og Viken som sitt hovedområde. Gjennom 65 år i bransjen har de god kompetanse på alle typer diesel, fyringsoljer, bioprodukter og bensin og de har mange fornøyde kunder. Stig Magnus Nafstad, som eier selskapet sammen med broren Tom, forteller at de er meget fornøyd med valget om å bli en Best forhandler. Best er opptatt av å være til stede for oss både med gode driftsverktøy, gode avtaler og de yter god service når vi trenger det. På samme måte som vi ønsker å yte god service og være tilgjengelig for våre kunder, forteller han.

Men hvordan opplever kundene til Energikompaniet at samarbeidet fungerer? Kai Roger Lund i maskinentreprenørskapet Stian A. Olsen AS og Jan Erik Johnsen i Baneservice AS forteller begge entusiastisk om sine erfaringer med Energikompaniet.

Med tøffere marginer i bransjen var det viktig for oss å ha en leverandør med konkurransedyktige betingelser, forteller Lund. Vi får samme gode pris,

uavhengig av volum og dette gjør at vi slipper å flytte store tanker rundt på anleggene. Med 8 gravemaskiner i full drift er vi avhengige av en stabil leveranse, og så liker jeg veldig godt den personlige servicen Energikompaniet tilbyr. Vi sender SMS til sjåføren og får drivstoff levert når vi ønsker på anleggene våre. Det gjør at vi kan drive effektivt med det vi skal.

Løsningsorientert synes jeg er en god definisjon på arbeidet Energikompaniet gjør, forteller Johnsen hos Baneservice videre. Energikompaniet er opptatt av god kundeservice og rask levering. De vet godt hvordan vi vil ha det, så derfor trenger vi ikke være til stede når de leverer drivstoff. Jeg anbefaler Energikompaniet på det varmeste!

Men hva sier Energikompaniet selv til all denne rosen? Stig Magnus Nafstad takker for gode tilbakemeldinger. Vi er konkurransedyktige på pris, noe som er viktig for oss da vi valgte å bli en Best forhandler. Riktig pris og god service er det vi ønsker å være kjent for avslutter Nafstad med et smil.

KUNDE:
Kai Roger Lund fra
Stian A. Olsen AS

Om Best Stasjon:

Best Stasjon har gjennom 22 år bygget opp et nettverk av lokale forhandlere som eier eller driver en bensinstasjon eller energiforhandler. Best har nå nærmere 130 bensinstasjoner og 17 energiforhandlere spredd over hele landet – opptatt av å bygge kjennskap og troverdighet med sterk lokal tilhørighet. Alle firma- og privatkort fra Circle K kan benyttes på Best sine stasjoner, med samme rabatt på drivstoff.

Finn din lokale energiforhandler på beststasjon.no

KLARE FOR KICK-OFF: MEFs Solvår Milach Strand (t.v.) og OKABs Venche Kulbotten er ansvarlige for det nye kvinnenettverket. Det hele sparkes i gang med et kick-off i The Qube (bak) på Arctic Entrepreneur i januar.

Etablerer kvinne-nettverk i MEF

Kvinnene i MEF inviteres til kick-off på Arctic Entrepreneur i januar. – Vi skal ikke lage en rosa jentefest, altså, lover Solvår Milach Strand, rådgiver i MEF.

Tekst og foto: Runar F. Daler – rd@mef.no

Anleggsbransjen er som kjent svært mannsdominert, selv om det sakte, men sikkert kommer flere kvinner til. Nå vil MEF etablere et nettverk for kvinnene i organisasjonen. På Arctic Entrepreneur-messa ved Gardermoen i januar 2022, er det kick-off for nettverket. Alle kvinner i MEF-familien er herved invitert.

– MÅ BRYTE TRADISJONEN

– Det er faktisk en god del damer der ute i medlemsbedriftene etter hvert, også i ledende stillinger. Likevel deltar de ikke like mye som menn på medlemsmøter, messer og andre MEF-arrangementer, de tar generelt på seg færre verv og de er også underrepresentert i styrer. MEF-arrangementer, som f.eks. Arctic Entrepreneur, har jo vært litt "guttefest", og det gjelder å bryte den tradisjonen. Damene er ofte veldig flinke, men de er gjerne litt mer tilbakeholdne enn mannfolka. Ved hjelp av kvinnenettverket skal vi finne ut av hva

som kan gjøres for at de blir mer med. Og vi sparker det hele i gang med et kick-off nettopp på Arctic Entrepreneur, sier Solvår Milach Strand, som sammen med Venche Kulbotten fra Opplæringskontoret for anleggs- og bergfagene (OKAB) er ansvarlig for det nye nettverket.

– Venche og jeg jobber ute i regionene, er vant til å besøke og snakke med medlemsbedriftene. Det føles naturlig og riktig at vi som faktisk er ute og prater med folk, tar ansvar for dette. Det er fremdeles litt åpent hvordan nettverket skal arbeide og hva det skal fokuseres på, men «kick-offet» med en workshop på Arctic vil forhåpentligvis gi oss noen gode svar.

INGEN ROSA JENTEFEST

Kvinnene i bransjen er ikke først og fremst opptatt av de typiske problemstillingene, ifølge Strand.

EN ARENA FOR KVINNER: Det er intet ved jobbene i vår bransje som tilsier at ikke kvinner kan gjøre det like godt som menn, ifølge administrerende direktør i MEF, Julie Brodtkorb. – Målet med nettverket er å skape et trivelig miljø og en arena for kvinner i bransjen. Det vil sannsynligvis både bidra til at kvinnene i bransjen trives enda bedre, og dermed også til at vi rekrutterer flere, sier hun. (Foto: Jørn Søderholm).

– Nei, det er faktisk ikke sexpress, egne garderober og spesialtilpassede arbeidsklær som er det viktigste for de fleste damene der ute. Det de ønsker er rett og slett å bli hørt og sett og invitert med på ting, på lik linje med mennene i bransjen. De vil bare være likestilt. Derfor skal vi heller ikke lage en rosa jentefest av dette her, slår hun fast.

– Vi vil som sagt finne ut hva som skal til for at damene vil bli med i styrer, ta på seg verv og delta på møter og arrangementer på samme måte som mannfolka gjør. Selv om oppstarten skjer på Arctic Entrepreneur, så er tanken at det kan være regionale samlinger etter hvert, slik at damene blir kjent med hverandre. Kjenner du naboen, så er det lettere å bli med på det lokale medlemsmøtet. Nå er vi jo heldige å ha Julie Brodtkorb som administrerende direktør, som framsnakker bransjen og er veldig synlig, noe som kanskje også bidrar til at damene tør å stikke seg mer fram, sier hun.

TANKEVEKKER FRA ERNA

Julie Brodtkorb selv er naturlig nok positiv til etableringen av kvinnenettverket.

– Et kvinnenettverk har blitt etterspurt fra en del medlemsbedrifter. I tillegg er hovedstyret opptatt av at vi må gjøre det vi kan for å få sørge for at kvinner i bransjen har et godt tilbud,

PROGRAMMET FOR SEMINARET ER SOM FØLGER:

- Adm. dir. i MEF, Julie Brodtkorb, ønsker velkommen
- Underholdning med Nils-Ingar Aadne (Nils)
- Miniutstillingsvandring, med konkurranse
- Workshop for å finne veien videre
- Lett servering før brakkemiddag

føler seg velkomne og blir tatt vare på. Dersom de kvinnene som er i bransjen snakker godt om den, vil sannsynligvis flere søke seg inn. På Arctic Entrepreneur i 2020 kom daværende statsminister med en reprimande da hun så utover salen: «Dere ser ut til å rekruttere fra bare halve befolkningen. Det må dere gjøre noe med», sa hun. I tillegg er vi nå lovpålagt å orientere i årsrapporten om hva vi gjør for å få mer mangfold. Det gir oss et puff bak, sier Brodtkorb.

FANTASTISK MILJØ – SPENNENDE OPPGAVER

– Målet med nettverket er å skape et trivelig miljø og en arena for kvinner i bransjen. Det vil sannsynligvis både bidra til at kvinnene i bransjen trives enda bedre, og dermed også bidra til at vi rekrutterer flere. Vi kan jo ikke klage på rekrutteringen av lærlinger, så lenge vi bare tiltrekker oss 50 prosent av de unge, fortsetter Brodtkorb. – Det er intet ved jobbene i vår bransje som tilsier at ikke kvinner kan gjøre det like godt som menn. Det er et fantastisk miljø og masse ulike spennende oppgaver. I år var det rekordmange kvinnelige søkere på anleggsteknikk. Da er det vårt ansvar å sørge for at de blir i vår bransje. Jeg vil rette en stor takk til Solvår og Venche, som tok tak i denne stafettpippen og løp. Uten slike ildsjeler ville vi ikke hatt dette nettverket så raskt oppe, avslutter hun.

PROGRAM

Den offisielle oppstarten av kvinnenettverket skjer altså på Arctic Entrepreneur onsdag 19. januar. Det er da et gratis seminar, etterfulgt av brakkemiddag. Alle kvinner i MEF-bedrifter er invitert, dog ikke lærlinger. ■

MAKIN 3D MACHINE CONTROL

Makin' 3D Stakeout

- Felles software med maskin.
- Androidbasert software.
- 3D-visualisering av modeller.
- Google maps som bakgrunn.
- Farger på 3D modeller.
- Markedets beste grafikk.
- Chat-funksjon kontor vs maskin.
- Leser XML, KOF, DXF format.
- Direkte import/ eksport Gemini.
- Infrakit kompatibelt.
- Mulighet for å laste inn alle referanse modeller samtidig for enklere oversikt.
- Alle innmålte punkter samles i én prosjektpool i skyen.
- Kodelister kan pushes fra server.
- Live-visning av andre maskiner.
- Live-deling av innmålte punkter mellom maskiner.

Salg, support og prosjektering av maskinstyring
Masseberegning – Oppmåling – Kontraktsoppfølging
3D Laserscanning, Dronescanning og fotografering
Salg og service av Lasere og Kabelsøkere. Eget verksted.
MASKINSTYRING AS
Tlf. 48 24 55 55 post@maskinstyring.com www.maskinstyring.com

Prosjektleveranse fra geopro-eksperterne:

Slik bidro Ahlsell til å bygge ut avfallsdeponi for farlige masser

Hva gjør du når et ordinært avfallsmottak skal utvides til et kategori 2-deponi – uten at det foreligger kjørbær vei rundt hele anlegget? Utfordringen havnet hos geoproavdelingen ved Ahlsell Sortland. Tett samarbeid med entreprenør og vår danske partner Byggros resulterte i et trygt deponi, som nå mottar farlige masser og avfall fra regionen.

På Bremnes i Sortland kommune ligger Reno Vest sitt 5000 kvadratmeter store avfallsmottak. Behovet for utbyggingen kom som en følge av gravearbeid i regionen.

Tett samarbeid med entreprenøren

Geoproekspert Rune Kristiansen, regional salgssjef for VA i Ahlsell, har vært sentral i leveransen til prosjektet. Forespørselen til Ahlsell kom fra entreprenøren Bulldozer Maskinlag Entreprenør AS, som hadde totalentreprisen på prosjektet. Sammen med entreprenøren fant Ahlsell de beste løsningene, og den mest optimale fremgangsmåten for å realisere prosjektet.

— Vi har hatt tett dialog med Bulldozer Maskinlag Entreprenør AS hele veien. Det var flere utfordringer som måtte løses; hvordan skulle vi få lagt membranen, og hvordan skulle vi komme til når det ikke eksisterte kjørbær vei rundt deponiet? Vi har svært høy kompetanse på logistikk og geosynteter i Ahlsell, og kom frem til gode løsninger sammen med entreprenøren, sier Kristiansen.

Flerlagssystem med bidrag fra Danmark

Reno-Vest hadde blant annet behov for å kunne ta imot PFAS-masser. For å motta farlig avfall og oppbevare det på en forsvarlig måte, er det avgjørende at grunnen er ordentlig beskyttet mot de giftige stoffene. Det krever mange lag med membran.

— Vi har levert dette prosjektet sammen med vår danske partner Byggros. Det er de som har stått for sveisingen av HDPE-membranen. Til sammen er det sju lag som danner en trygg grunnmur under avfallet, forklarer Kristiansen, og ramser opp de sju lagene:

1. Avrettet byggegropp
2. Bentonittmembran
3. 50 cm sandholdige masser
4. Bentonittmembran

5. HDPE-membran
6. Bentonittmembran
7. 800 grams geotekstilduk

HDPE-membranen ble trykkprøvd og sveiset i juni, kort tid før prosjektet ble ferdigstilt og overlevert til entreprenør.

Mobilkran en del av løsningen

En av utfordringene med utbyggingen var mangel på kjørbær vei rundt hele anlegget. Bulldozer Maskinlag Entreprenør AS hadde selv god erfaring med utfordrende logistikk, og etter noen sparringsrunder ble partene enige om at mobilkran var den beste løsningen på veiprobematikken.

— Det ble brukt mobilkran på utleggingen av duk og membran. Resultatet ble svært godt, og vi er stolte av vår medvirkning i prosjektet, sier Kristiansen, som samtidig retter en stor takk til Bulldozer Maskinlag Entreprenør AS for samarbeidet.

En erfaren veileder

Ahlsells geopro-avdeling holder til i flere lokaler rundt omkring i landet. Avdelingen huser noen av våre klokeste hoder, med lang erfaring på geosynteter og teknisk bistand i prosjekter. Kristiansen håper de får bidra som teknisk rådgiver på flere prosjekter.

— Vårt bidrag til dette prosjektet strekker seg langt utover å kun levere produkter. Vi har vært med å prise prosjektet inn mot entreprenør. I tillegg har vi fått brukt vår ekspertise til å finne de beste løsningene, som sikrer et langvarig og trygt avfallsdeponi – og det er det vi liker best å drive med, smiler Kristiansen.

Den avsluttende oppfordringen fra geopro-eksperterne er sånn sett enkel: Ta kontakt med geopro-avdelingen til Ahlsell for å få en erfaren veileder med i prosjektene.

“Vårt bidrag til dette prosjektet strekker seg langt utover å kun levere produkter. Vi har vært med å prise prosjektet inn mot entreprenør. I tillegg har vi fått brukt vår ekspertise til å finne de beste løsningene, som sikrer et langvarig og trygt avfallsdeponi – og det er det vi liker best å drive med.”

Rune Kristiansen,
regional salgssjef for VA i Ahlsell

ahlsell

Snakk Med Dumperspesialisten!

Til jordforflytning i områder som krever lavest mulig marktrykk. Mere trekraft og enestående marktrykk. Alle dumpere i Norge leveres registrert.

AS Hydrema
www.hydrema.com

Service: 613 14 010

Salg: Knut Ola Nergård
Mobil: +47 952 02 051
Mail: kne@hydrema.com
Område: Nordland, Troms, og Finnmark.

Salg: John Vidar Bakken
Mobil: +47 414 07 070
Mail: jvb@hydrema.com
Område: Norge øvrig.

HYDREMA

Kurset «Kompetanseløftet» skal øke kompetansen innen konfliktforebygging og konfliktløsning. (Illustrasjonsfoto).

Hvordan forebygge og håndtere konflikter?

Det har i lang tid vært et høyt – og økende – konfliktnivå i anleggsbransjen. Store ressurser går med til å håndtere ulike tvister, ressurser aktørene helst ville brukt på andre ting. Dette vil bransjen nå gjøre noe med.

Av: Redaksjonen – anleggsmaskinen@mef.no

I Samferdselsrådet møtes toppledere fra store offentlige byggherrer, bransjeforeninger, rådgivere og fylkeskommunene. Rådet har over tid sett med bekymring på det økende konfliktnivået i samferdselssektoren, og har fått utarbeidet et kursopplegg som har fått navnet Kompetanseløftet. Kurset skal bidra til å øke kompetansen både om konfliktforebygging og konfliktløsning, og målgruppen er nøkkelpersoner på alle sider av bordet.

MYE Å SPARE

Blant deltakerne i Samferdselsrådet er Maskinentreprenørenes Forbund (MEF), representert ved styreleder Arnstein Repstad og administrerende direktør Julie Brodtkorb.

– MEF har engasjert seg i arbeidet med konflikthåndtering fordi det er noe våre medlemmer er veldig opptatt av, og det er viktig både for bransjen og samfunnet. Ved å få bedre innsikt i forebygging og kunnskap om konflikthåndtering kan vi sammen spare mange millioner kroner. Ikke minst sparer vi mye egentid som blir brukt av våre medlemmer på kostbare og langdryge rettsprosesser, tid vi heller skulle brukt på å bygge infrastruktur, sier Brodtkorb.

OGSÅ FOR MINDRE OG MELLOMSTORE

– Vi er særlig opptatt av at forebygging og konflikthåndtering også må gjelde de mindre og mellomstore prosjektene, og ikke bare totalentreprisene. Ofte får de store prosjektene oppmerksomhet fordi det fort blir snakk om mye penger, men i sum er det vel så viktig å rette søkelyset på forholdet underentreprenør/totalentreprenør, og vanlige entrepriser for kommunale og fylkeskommunale byggherrer – det er dem det er flest av, fortsetter Brodtkorb.

– Det er ikke noe mål å unngå rettsak for enhver pris, men vi må bli mye flinkere til å løse flesteparten av konfliktene utenfor domstolene. Og uten fordyrende elementer som høye advokatkostnader og lang saksbehandlingstid. Jeg vil så sterkt jeg kan oppfordre dere til melde dere på dette kurset.

KURSETS INNHOLD

Første del av kurset er web-basert, og er gratis for alle MEFs medlemmer.

Kurset tar for seg tre aktuelle hovedområder for deg som jobber i prosjekter:

- Forebygging av konflikter
- Håndtering av konfliktene underveis

Administrerende direktør i MEF, Julie Brodtkorb. (Foto: MEF).

- Alternative eksterne måter å løse konflikter på når prosjektet ikke klarer dette selv

Kompetanseløftets neste del er planlagt som fysiske kurs, gjerne organisert som prosjektbaserte workshops, der innholdet tilpasses partene og behovet i prosjektet. NITO og Mekling.no samarbeider om utvikling og gjennomføring av programmet, med Samferdselsrådet som bestiller. Lenke til påmelding til kursoppleggets første del, webinar, finnes på Mekling.no og NITOs hjemmesider. ■

"SAMFERDSELSRÅDET" BESTÅR AV:

- Statens vegvesen
- Nye veier
- Bane Nor
- Kommunenes Sentralforbund (KS)
- Maskinentreprenørenes Forbund (MEF)
- Entreprenørforeningen – Bygg og Anlegg (EBA)
- Rådgivende Ingeniørers Forening (RIF)
- Arkitektbedriftene

Mekling.no videreføres – tid for underentreprenørene

I 2019 ble Mekling.no opprettet som et prøveprosjekt, da bransjen så behov for et meklingscenter for utenomrettslig konfliktløsning. Tjenesten er flittig brukt, men foreløpig mest av de store entreprenørene og byggherrene.

Av: Redaksjonen – anleggsmaskinen@mef.no

Mekling.no er den felles satsingen til de store statlige byggherrene (Statens vegvesen, Nye Veier, Bane Nor, Statsbygg) og entreprenørene, representert ved MEF, EBA og NELFO samt rådgiverne RIF og Arkitektbedriftene. Hensikten er å få ned antallet konflikter i bygg- og anleggsbransjen og få raskere, billigere og bedre håndtering av disse.

– Det siste året har vi håndtert om lag 150 saker, sier Morten Tveten, leder for sekretariatet i Mekling.no.

– Vi har hatt noen saker for MEF-medlemmer, bl.a. i større veiprosjekter hvor det har vært konflikt om kontraktsforståelse, og mellom MEF-bedrift og fylkeskommunen. Nylig har vi også kommet med forslag til oppmann/ekspert i forbindelse med en tvist om bygging av tørrmurer. Sistnevnte gjelder både forståelse av kontrakt/håndbøker og utførelse, sier han.

BILLIGERE OG RASKERE

– Vi ser imidlertid at de store entreprenørene, og særlig byggherrene, bruker våre tjenester i mye større grad en underentreprenørene og rådgiverne. Det kan være flere årsaker til dette, sier Tone Gulliksen, advokat i MEF.

– Trolig er de fleste lite kjent med hva vi kan gjøre og hva vi kan oppnå. Mekling og bruk av ekspert eller oppmann er langt billigere og raskere enn domstolprosesser. Det er heller ikke slik at mindre saker ikke kan håndteres av oss. Vi har meklet krav på under 50 000 kroner og vi håndterer disse sakene i snitt på under 30 dager, sier Tveten.

– I tingrettene i dag er det ofte en ventetid på et halvt år eller mer. Når vi først får partene til bordet, har vi klart å løse nærmere 90 prosent av disse. Jo tidligere vi får saken til oss, jo større er sjansen for at vi kan få en god løsning. Test oss! oppfordrer han.

NY OG BEDRE TILPASSET TJENESTE

– Vi må nok ta noe selvkritikk på at vi ikke har fått laget en bedre løsning for de mindre og mellomstore entreprenørene. Dette gjelder ikke bare MEF. Vi er nå i gang med å få på plass et kompe-

TEST OSS: Det sier Morten Tveten (leder for sekretariatet i Mekling.no) og Tone Gulliksen (advokat i MEF). (Foto: Runar F. Daler).

tanseprogram, hvor en viktig del er å forebygge konflikter ved at vi kjører en workshop før spaden settes i jorda, fortsetter Tveten.

– Hensikten er at alle i prosjektet – byggherre, totalentreprenør, underentreprenører og rådgivere – har en felles oppfatning av risiko i prosjektet og hva som skal leveres, altså kontraktsforståelse. Ikke minst en felles «handlingsplan» for hva vi gjør hvis uenighet oppstår. Her kan man på forhånd dessuten få tilordnet teknisk og juridisk ekspertise, slik at denne er tilgjengelig på kort varsel.

TIL STEDE PÅ ARCTIC ENTREPRENEUR

Leder for Mekling.no, Morten Tveten, vil sammen med advokat Arne Engesæth fra DLA Piper, gi råd og tips om konfliktforebygging og konfliktløsning på Arctic Entrepreneur i januar.

Arne Engesæth er en svært erfaren

mekler og konfliktløser, har lang erfaring både som voldgiftsdommer, mekler og deltaker i PRIME (prosjektintegrert mekling) i store veiprosjekter.

I etterkant av innlegget til Tveten og Engesæth vil man kunne få en prat med

begge to på MEFs stand i messeområdet. Her vil også advokat Tone Gulliksen i MEF være til stede. Benytt anledningen til å komme innom for en prat om mulig håndtering av uenigheter man har i pågående prosjekter.

FORTS

– Vi vil også arbeide aktivt fra MEF for at tjenestene til Mekling.no blir brukt i langt større grad. Hvis du har et problem, kontakt oss i MEF så raskt som mulig, og vil du kunne ta dere videre til Mekling.no, skyter Tone Gulliksen inn.

– Dette er en kostnadsfri tjeneste for dere som er medlemmer. Selve bruken av mekler/ekspert er noe som partene må dele på, men vi oppnår gode priser, og sammenlignet med en rettssak snakker vi om svært beskjedne beløp, sier hun.

STANDARDENE ER UNDER ENDRING

– Foruten de allerede nevnte partene, er også Standard Norge med i dette arbeidet. Fra og med neste år vil Mekling.no utarbeide felles lister over eksperter og meklere, som vil bli formidlet via Standard Norge. Vi kommer dessuten til å ta initiativ til å endre og modernisere standardene, slik at det i langt større grad blir vanlig å bruke ekspert/mekler i standardene. I dag kan byggherre i for stor grad «velge bort» dette hvis man ønsker, sier Morten Tveten.

– Ikke minst jobber vi med ansvarsforsikringen og MEFs forsikringstilbud, slik at sakene i langt større grad blir løst utenom rettssalene, sier Gulliksen.

«LØSE PROBLEMET SELV»

– Det er klart at man uansett bør forsøke å løse sakene selv med motparten. Dette er raskest og billigst, sier Tone Gulliksen.

– Likevel kan man fort komme i en situasjon der man bruker altfor mye tid blant egne ansatte; tid som heller burde vært brukt til å tjene penger på oppdraget eller nye oppdrag. En del har heller ikke tilstrekkelig spesialkunnskap, og i stedet for en løsning, kan det ende opp i en enda mer omfattende konflikt. Søk derfor gjerne bistand, avslutter hun. ■

3 ENKLE GREP

- Er du i konflikt med kunde eller leverandør?
- Vil du bevare fremtidig samarbeidsforholdet?
- Vil unngå rettssak og dyre advokatregninger?
- Trenger du en person som kan bistå i forhandlinger og løsning?

MEF og Meklingssenterets 3 enkle grep kan spare deg tid, penger og sikre fremtidig samarbeid:

1. Kontakt juridisk avdeling i MEF eller Meklingssenteret (morten.tveten@mekling.no)
2. Meklingssenteret kontakter motpart for å sikre at det er enighet om å prøve konfliktløsning
3. En nøytral mekler og ekspert på fagområdet vil forsøke å hjelpe dere å komme til enighet

Bistanden fra Meklingssenteret er gratis for MEF-medlemmer. Honorar til mekler/ekspert avtales i hvert tilfelle.

Nye toner fra Mesta

Giganten innen drift og vedlikehold har sett seg selv i speilet. Resultatet er en erkennelse at de er helt avhengige av å være attraktive for underentreprenører. Til Anleggsmaskinen letter konsernsjefen på sløret om Mestas nye strategi for å utvikle forholdet til sine leverandører.

Av: Fredrik Tronhuus – anleggsmaskinen@mef.no

Er dette en erkennelse av at Mesta kunne vært annerledes i forholdet til sine underentreprenører før?

– Ja, så ærlige må vi vel være. Her har vi, som resten av bransjen, ikke vært gode nok tidligere. Vi jobber nå hardt for å bidra til å dra bransjen i riktig retning. Vi ønsker å opptre som en ansvarlig entreprenør som ivaretar alle parter som leverer på våre driftskontrakter på en balansert og god måte. Vi vil bidra til at profesjonaliteten i bransjen forbedres, og det peker like mye på oss som på våre underentreprenører. Dette er en kulturell endringsreise for oss, men noe vi prioriterer høyt. Vi vet at dette på sikt vil forbedre kvaliteten på våre leveranser til det beste for våre kunder, samfunnet og våre underentreprenører, slår Marianne Bergmann Røren, administrerende direktør i Mesta, fast.

DEN STORE ER AVHENGIG AV DE MINDRE

Mesta har 1 700 ansatte, og like mange sysselsettes hos underentreprenørene selskapet knytter til seg.

– Vi har hatt en grundig prosess i selskapet, og har pekt ut en ny

FRIR TIL SAMARBEIDSPARTNERNE: – Vi lykkes ikke med våre mål som selskap dersom vi ikke har godt og tett samarbeid med våre partnere, sier Mesta-sjef Marianne Bergmann Røren.

strategi og retning for Mesta. Vi har identifisert fem strategiske «kamper» som vi kjemper sammen hver dag. Kampene støtter opp om den overordnede ambisjonen vår: Vi skal utvikle et ledende norsk infrastrukturkonsern. For våre underentreprenører eller samarbeidspartnere spesifikt, er målet å bli foretrukket partner i bransjen. Vi vil komme dit at potensielle samarbeidspartnere gjerne vil jobbe med oss, og de skal føle det fordelaktig og trygt. De skal dra nytte av våre digitale verktøy, vår kunnskap om bærekraft og vårt sikkerhetsarbeid, for å nevne noe, sier Bergmann Røren.

DERFOR LEGGER MESTA OM STRATEGIEN

– Vi er helt avhengige av dyktige samarbeidspartnere, for oss har det alt å si. Vi lykkes ikke med våre mål som selskap dersom vi ikke har godt og tett samarbeid med våre partnere, fortsetter Mesta-sjefen.

– Vi er en stor entreprenør, vi skal være ansvarlige og bidra med å dra bransjen i riktig retning. Forventninger til entreprenører, både store og små, blir stadig tøffere. Bransjen må levere på flere krav til ansvarlig drift innenfor miljø, klima, arbeidsliv og trafikkisikkerhet. Ved at de store og etablerte entreprenørene, som Mesta, tar ansvar for å bidra til å standardisere og innovere, bygger vi oppunder HMS og et ansvarlig arbeidsliv.

STERKERE SAMMEN

Presset på entreprenører er stort. Bransjen er godt vant med å konkurrere hardt på pris. Mesta-sjefen ser også at utvikling av digitale verktøy ikke bare er et konkurransefortrinn for infrastrukturkonsernet, men også for underentreprenørene.

– For å lykkes med det, kreves det betydelig kompetanse og kapital. Poenget er at dette også skal komme våre samarbeidspartnere til gode. De skal kunne «koble seg på» våre digitale løsninger og få støtte og bistand. Det er åpenbart at for små entreprenører er det en umulighet å skulle levere på de stadig strengere kravene alene. Det er derfor jeg sier vi er sterkere sammen. Vi har, og skal ha, alt å tjene på å samarbeide.

VIL FÅ NED KONFLIKTNIVÅET I BRANSJEN

En samlet anleggsbransje mener det er et for høyt konfliktnivå i bransjen. Nå har MEF og Mesta samlet seg for å redusere advokatstandens plass i anleggsbransjen. Hva må til for at det blir suksess?

– Jeg tror Mestas nye strategi er veien å gå. Det er så viktig for oss som selskap, men også for hele bransjen. Alle må komme greit ut av det. Mesta og MEF ser nå på en mulighet for å danne et forum for konfliktløsning. Det dreier seg om at vi begge tror at mye kan løses veldig mye enklere om vi snakker godt sammen tidligere i prosessen, før utfordringer utvikler seg til å bli konflikter. Jeg har veldig stor tro på at mye kan løses med dialog. Jeg mener også at vi i nye kontrakter og avtaler nå legger et bedre grunnlag for mindre konflikter fra start. Og om noe oppstår, tror jeg det er helt avgjørende at man kommer i dialog, prater sammen og finner løsninger raskt. Samhandling er svært viktig. På den måten unngår man en negativ spiral, avslutter Bergmann Røren. ■

KROKKASSER.NO

Stort lager - rask levering

Import / salg av
krokkasser og NC-hengere

se mer på www.krokkasser.no

post@krokkasser.no - 911 90 404

Martine viser gutta miljøveien med mindre tomgangskjøring

Park & Anlegg AS har fokus på å minimere fotavtrykket i hvert prosjekt. Maskinfører Martine Skulstad tar ansvar og viser gutta hvor enkelt det er å redusere tomgangskjøringen.

Av: Redaksjonen - anleggsmaskinen@mef.no

– Jeg stopper gravemaskinen i alle korte pauser. Unødvendige utslipp kan reduseres bare ved at vi tenker på det hver dag når vi bruker anleggsmaskinene, smiler den blide 27-åringen som har blitt erfaren bak gravemaskinspakene.

OPP MOT 50 PROSENT TOMGANG

Norske anleggsmaskiner går gjerne på tomgang mellom 30 og 50 prosent av driftstidene gjennom arbeidsdagen. Kjell Arne Leinum er fagleder for ytre miljø i Park & Anlegg. Han ser nå stadige forbedringer, etter at bedriften har satt i gang miljøforbedrende tiltak.

– Vi har nå kommet ned til 28,8 prosent tomgangskjøring på maskinene i gjennomsnitt, og er på god vei mot målet på 20. Anleggsbedrifter som oss kan skåne naturen og miljøet ved å stoppe maskinene når de ikke jobber aktivt. I tillegg gir redusert dieselforbruk lavere kostnader og sikrere arbeidsplasser, forteller Leinum.

Det har blitt konkurranse internt, og målinger på alle maskinførere i Park & Anlegg. Leinum synes det er spesielt artig at en ung

FOR

Geomatikk

LEDNINGSMÅLING I HENHOLD TIL NY FORSKRIFT

Vi tilbyr nå en landsdekkende tjeneste som sikrer innmåling etter kravene i den nye ledningsregistreringsforskriften som trer i kraft 1.7.2021

Geomatikk digitaliserer din hverdag

Effektiv innmåling med egen app som er spesiallaget for ledningsmåling

Enkel bestillingsløsning for registrering, oppfølging og levering av utførte oppdrag

Registrering i henhold til netteiers krav, slik at dette lastes rett inn i NIS

Utfører innmålingsoppdrag på åpen grøft til konkurranse-dyktige priser

SAMLET: Anleggslaget på Kalabekken i Sarpsborg. (Foto: Park & Anlegg).

«Vi er veldig glade for å få oppdrag her i Sarpsborg, og legger frem et eget miljøregnskap for hvert eneste prosjekt.»

Bjørn Wiggo Norum, prosjektleder i Park & Anlegg AS

kvinnelig maskinfører som Martine Skulstad viser vei og påvirker flere av sine kolleger til å ta miljøpåvirkningene mer på alvor. Selv om de nye gravemaskinene blir stadig mer miljøvennlige, er det fortsatt mye å hente ved bevisst bruk hos den enkelte ansatte.

140 TIMER I MASKINEN PR. MÅNED

I bolig gatene bak Iseveien Senter skal Martine og flere enn ti kolleger grave opp hele 2,6 km bolig gater for Sarpsborg kommune. Prosjektet vil pågå i 18 måneder og berører 138 naboer i boligområdet. Det kan fort bli 140 timer i gravemaskinen hver måned. Når

man ser dette over en lang periode, blir det store miljøgevinster hvis tomgangskjøringen holdes nede.

Prosjektleder Bjørn Wiggo Norum er stolt av at hans maskinførere virkelig begynner å se de ulike fordelene med å stanse maskinene i stedet for at de går på tomgang. Etter mange år i bransjen og arbeid i utallige prosjekter, ser han en rivende miljøvennlig utvikling både på maskinene og innstillingen til de ansatte som bruker dem.

– Vi er veldig glade for å få oppdrag her i Sarpsborg, og legger frem et eget miljøregnskap for hvert eneste prosjekt. Dette krever

FOR

Geomatikk

PÅVISNINGSDATA TIL MASKINSTYRING

Vi måler inn påviste merker, slik at du kan laste disse inn i maskinstyringssystemet

Nye og forbedrede funksjoner

Geomatikk
digitaliserer
din hverdag

Vi måler inn
påviste
merker med
cm-presisjon

Gjør
gravearbeidet
mer effektivt
og oversiktlig

Forenkler
arbeidet med
sikring og
bevaring
av merkene

Reduserer
skaderisiko
og forenkler
skade-
prosessen

FØRER: Maskinfører Oskar Karlsson bak spakene. (Foto: Park & Anlegg).

ENKELT: – Det er jo bare å vri om nøkkelen, sier maskinfører Martine Skulstad. (Foto: Park & Anlegg).

**SPARER TID
STØRRE SIKKERHET
BEDRE OVERSIKT**

Smart jobb på nettbrett og smarttelefon med skybasert system

ScanX.NET ScanLoader:
Effektiv vektregistrering ute på plassen

ScanX.NET Delivery Inspection:
Enkel, rask mottakskontroll og registrering

ScanLoader og Delivery Inspection er smarte, skybaserte systemer, der en operatør på en effektiv måte kan registrere veiinger og gjennomføre mottakskontroll på nettbrett og smarttelefon ute på plassen.

Scanvaegt Systems AS
Vestvollveien 32G • 2019 Skedsmokorset • Norge • post@scanvaegt.no
Tlf. +47 96 64 67 00 • scanvaegt.no

stadig flere store oppdragsgivere når det er anbudsrunder, forteller Norum.

GRAVER I MILJØBEVISSTHETEN

Oskar Karlsson (25) har jobbet som maskinfører siden han var 17, og har hatt dilla på gravemaskiner siden han var fem. Yrkesvalget var dermed helt naturlig, og i dag pendler han daglig til og fra Strömstad, der han bor. Han merker positivt press fra sine kolleger, og han må «lære seg» å stoppe maskinene oftere.

– Jeg må innrømme at jeg ligger litt nede på lista i tomgangs-målingene – og har mye å gå på. Jeg har vært redd for å belaste batteriene for mye ved oftere start og stopp. Nye maskiner er bedre enn den jeg disponerer i dag, selv om det ikke er noen unnskyldning. Jeg får en ny maskin nå, og den har en automatisk stoppfunksjon, sier han med et smil.

LOVER TØFF KONKURRANSE

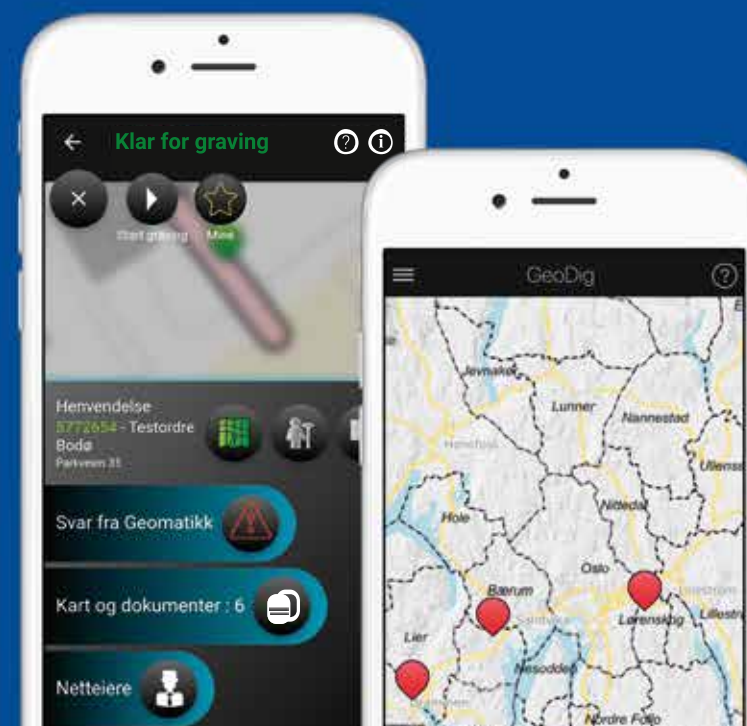
Kollega Martine Skulstad gir Oskar noen enkle og vennlige råd for å redusere tomgangskjøringen. Og hun lover tøff konkurranse om å bli best på anleggsplassen.

– Det er jo bare å vri om nøkkelen. Du må tenke på det i hverdagen, og stoppe maskinen i alle de små og korte pausene også. Da får du raskt bedre tall, sier hun. ■

Geomatikk

SJEKK UT VÅR GEOGRAV APP

Enkel tilgang til ledningsportalen for deg som jobber i felt

Skann meg

Geomatikk digitaliserer din hverdag

Enkel oversikt over planlagte, pågående og avsluttede saker

Umiddelbar tilgang til påviserordre og øvrige resultater

Rapportering av start/stopp graving ivaretar HMS-krav

Tilkalling av sikkerhetspersonell med et tastetrykk

Forenklet skade-rapportering

MILJØVENNLIG: Stadig flere anleggsplasser blir fossilfrie. På dette prosjektet i Trondheim sentrum i 2020 var alle anleggsmaskinene helt utslippsfrie. (Foto: Runar F. Daler).

POSITIV: Direktør i MGF Tone Lindberg Grøstad er positiv til den nye utviklingen. (Foto: Runar F. Daler).

Utslippsfritt vs. fossilfritt på Norges anleggsplasser

Med stadig større fokus på grønn drift og bærekraftige løsninger som skal redusere klimautslipp, blir man bombardert av begrepene i overskriften. Men hva betyr de i praksis for norske bedrifter?

Av: Hilde Chruicshank – anleggsmaskinen@mef.no

I utgangspunktet er det en enkel definisjonsforskjell på disse to begrepene, som ofte blir brukt litt om hverandre. Fossilfrie anleggsmaskiner er maskiner som går på biobasert drivstoff som ikke gir utslipp av CO2. Utslippsfrie anleggsmaskiner dreier seg derimot om maskiner som går på hydrogen, biogass eller strøm via batteri eller kabel – altså maskiner som verken gir utslipp av CO2-ekvivalenter eller nitrogenholdige gasser. På utslippsfrie anleggsplasser skal det da pr definisjon, kun brukes maskiner som verken slipper ut CO2 eller nitrogenholdige gasser, mens fossilfrie anleggsplasser ikke skal ha utslipp av CO2.

Selv om inndelingen i seg selv kan virke ganske enkel, er det store forskjeller på hva disse begrepene betyr for entreprenørene, anleggsarbeiderne og miljøet anleggsplassene befinner seg i. Vi skal gå nærmere inn på dette under.

KRAVENE FRA REGJERINGEN

I henhold til Parisavtalen har Norge forpliktet seg til å redusere klimagassutslipp med minst 50 prosent, og opp mot 55 prosent

i 2030 – målt mot nivået i 1990. I 2050 er målet at utslippene skal reduseres med 90-95 prosent, sammenlignet med samme år.

Norges klimaavtale med EU betyr at vi er del av kvotesystemet til EU, og at vi må kutte ikke-kvotepliktige utslipp med 40 prosent mellom 2005 og 2030. Disse utslippene omfatter all maskinell anleggsvirksomhet, noe som betyr at MEFs medlemmer må ta i bruk ny maskinteknologi som ikke er fossilbasert for å kunne redusere utslippsnivået nok.

I Klimabudsjettet til Oslo kommune for 2021 heter det at klimagassutslippene i Oslo i 2030 skal være redusert med 95 prosent sammenlignet med 2009. Utslippsstatistikken fra Miljødirektoratet 2020 viser at kommunen ligger lenger unna målet om reduksjon av klimagassutslipp enn først antatt, og at størsteparten av utslippene – hele 88 prosent – kommer fra bygg- og anleggsvirksomhet, veitrafikk og avfallsforbrenning. Derfor stilles det krav om at alle kommunale byggeplasser skal være utslippsfrie. Kommunalt utgjør i dag fire av fem byggeplasser.

Kommunens forsøk på å redusere klimagassutslippene medfører

strengere krav til utbyggere. Dersom forslaget blir en realitet, kan det bli obligatorisk med utslippsfrie byggeplasser i nye reguleringsplaner. I større byer som Oslo er dette i høy grad gjennomførbart, da strøm i de aller fleste tilfeller vil være tilgjengelig, og hvor det vil være mindre behov for langtransport av byggematerialer og anleggsmaskiner.

MARKED I ENDRING

En oversikt utarbeidet av Fredrik Tronhuus, kommunikasjons-sjef i MEF, viser at det hovedsakelig er konvensjonelle maskiner tilgjengelig også på mellomlang sikt. I oversikten fokuseres det på gravemaskiner, som utgjør hele 80 prosent av anleggsmaskinmarkedet, for å illustrere problematikken. I 2020 var om lag 1 prosent av gravemaskinsalget over 8 tonn elektriske. Det var, og vil fortsatt være, langt større kostnader knyttet til utslippsfrie gravemaskiner. Mange av disse er konvensjonelle maskiner som senere har blitt ombygget til elektrisk drift. Kostnaden er typisk tre ganger så stor som for konvensjonelle maskiner, før eventuell Enova-støtte. Maskingrossisternes forening (MGF) varslet nylig at opptil 15 prosent av leveransene i 2022 vil kunne være utslippsfrie. Forklaringen er at to nye leverandører har kommet til: Doosan og Volvo. I tillegg har produksjonsvolumet tatt seg opp.

– Vi ser økt tilgjengelighet på elektrisk materiell, men det er fortsatt en veldig liten andel av anleggsmaskinene som er utslippsfrie. En lavhengende frukt for å kutte massivt i utslippene i dag,

er å kjøre konvensjonelle maskiner på avansert annengenerasjons biodiesel. Dette vil redusere utslippene med 80-90 prosent. Vi opplever god tilgjengelighet på dette produktet og kostnaden er forutsigbar for byggherren, sier Tronhuus.

– SPENNENDE UTVIKLING

Direktør i MGF, Tone Lindberg Grøstad, medgir at tilgjengeligheten på utslippsfrie maskiner er i ferd med å forbedre seg. Denne tilgjengeligheten kan på sikt føre til at det vil være mer gjennomførbart for de fleste å benytte seg av nullutslippsmaskiner, spesielt når det gjelder gravearbeid.

– På gravemaskiner har vi teknologier som virker, og det er allerede 100 maskiner i drift ute i markedet. I uke 51 kommer den første leveransen fra aktør nummer tre, og i januar kommer maskiner fra leverandør nummer fire ut. Det betyr at vi nå har fire leverandører av ulike løsninger på nullutslippsgravemaskiner over 10 tonn. Vi regner med at det settes 250 nye slike maskiner inn i markedet i 2022, sier hun, og påpeker at det er en spennende utvikling blant norske leverandører.

DOOSAN ELECTRIC GIR MER FLEKSIBILITET

Rosendal Maskin kommer med maskiner som har utbyttbare batterier. Med to batterier på maskinen, kan man dermed laste av det ene og sette på et nytt, slik at maskinen kan være i drift hele tiden. Med denne teknologien kan det også gjøre ting enklere der

UTSLIPPSFRI: Doosan Electric DX 165W er fullstendig utslippsfri, men har samme produktivitet som en tilsvarende konvensjonell maskin. (Foto: Rosendal Maskin).

det er vanskelig å komme til med en powerbank.

– Våre maskiner har batterier man kan løfte ut og lade eksternt, sier daglig leder i Rosendal Maskin, Tor Anders Høgaas.

– På denne måten får man mulighet til å kjøre maskinen med ett batteri, samtidig som man lader et annet, noe som gir økt fleksibilitet.

STRØMFORSYNING OGSÅ UNDER UTVIKLING

Lindberg Grøstad nevner også utviklingen av en såkalt «super-charger», hvor man har en stasjon som er en stor brenselcelle på hydrogen, som står og mater «powerbankene» med strøm til enhver tid. På den måten kan man ha flere powerbanker knyttet til den ene brenselcellen. En slik lader kan brukes når man ikke har tilgang på grid eller nett.

– Selv om det er et stykke igjen før man kan se en lignende utvikling for større og mer mobile maskiner, er det ingen tvil om at utviklinga for gravemaskiner går i riktig retning. Jeg har blitt veldig positiv i løpet av året, på grunn av de mange gode nyhetene med at det kommer flere aktører og at vi får en mer moden teknologi, sier hun.

VIL INVESTERING I GRØNNE ALTERNATIVER LØNNE SEG PÅ SIKT?

Becker Entreprenør er en av forkjemperne for grønn drift. Line Becker, daglig leder i Becker Entreprenør, mener at man som bedrift får mye tilbake for å omfavne den nye teknologien. Bedriften har

blant annet vært med på å teste ut ny miljøvennlig teknologi og opplever mange positive bieffekter av å velge utslippsfritt fremfor konvensjonelle løsninger.

– Fossilfritt vil jo si at man bruker biodrivstoff. HVO100, for eksempel. Utslippsfritt er for oss elektrisk, eventuelt hydrogen og biogass. Det er en investeringskostnad å bytte til grønne løsninger, men det finnes ganske gode støtteordninger, via både Enova og Oslo kommune. I tillegg er anbudskriteriene ofte slik at du kan ha en litt høyere pris hvis du kan levere miljøvennlige maskiner og utstyr. Så det er absolutt mulig å få det bærekraftig økonomisk også, sier hun.

FORDELER BÅDE MED TANKE PÅ ANBUD OG ARBEIDSMILJØ

– Blant de største fordelene er det at man får et konkurransefortrinn. En annen fordel er miljøet der man jobber, både med tanke på støy for beboere, naboer og ansatte. Og så er det jo noe nytt – og spennende, sier Line Becker.

– Har dere erfart at det enklere nå enn før å få strøm til byggeplassene?

– Strøm er jo en utfordring, men det kommer ny teknologi også der, som ladestasjoner for anleggsmaskiner og lastebiler, akkurat som man har på bensinstasjoner for elbiler. Det finnes også powerbanker, som man kan lade opp og benytte der det er mindre tilgang på strøm, sier hun.

Beskjeden til andre entreprenører som vurderer å prøve nye, grønne løsninger er altså klar – det er ikke er noe å lure på.

GÅR FORAN: Becker Entreprenør går i bresjen for en grønnere hverdag i anleggsbransjen. Her ved daglig leder Line Becker. (Foto: Runar F. Daler).

FLEKSIBELELT: De to batteriene til Doosan Electric gir økt fleksibilitet i felten. (Foto: Rosendal Maskin).

– Det er bare å kaste seg på bølgen. Det er den veien det går. Selv om det selvfølgelig har vært noen barnesykdommer, så fungerer det veldig godt i hverdagen.

HVA MED STRØMPRISENE?

Er det gjennomførbart å drive grønt med dagens strømpriser? Mye tyder på det, med forbehold om høyspenttilkobling og tariffavtale deretter, skal man tro Per Åge Nymann, markedsdirektør i Nett-partner, som har lang fartstid som leverandør av strømforsyning til bygge- og anleggsplasser i Norge. Strømprisen kan variere avhengig av hvordan strømtypen defineres.

– Et byggeprosjekt er en provisorisk løsning. Det vil si, byggestrøm er provisorisk strøm. Når du da skal bruke en tariff på byggestrøm, så er jo den i utgangspunktet mye dyrere enn en permanent tariff. Hvis du går inn på en anleggsplass med høyspentmåling, så har du per definisjon en permanent løsning og ikke en provisorisk løsning. Og da får du jo en tariff deretter også. Mange kunder går på byggestrøm, og byggestrømtariffen er dyr. Det som slår ut mest er hvilken type tariff du kjøper strøm på – om du kjøper

den på byggestrømtariffen eller om du har en fast tariff du kjøper på, sier Nymann.

REDUKSJON AV KLIMAGASSUTSLIPP GJENNOMFØRBART PÅ SIKT

I dag er den eneste nullutslippsløsningen 100 prosent elektrifisering for anleggsplasser, noe den teknologiske utviklingen preges sterkt av. Fokuset på elektrifisering, ombygging og powerbank-løsninger er høyt.

Hybridløsninger og bruk av biodrivstoff i gass- og flytende form er løsningen for å redusere utslipp og frigjøre seg fra behovet for fossilt drivstoff på større og mer mobile anleggsmaskiner. Bruk av biogass krever imidlertid – i motsetning til flytende biodrivstoff – en annen motorteknologi og drivstofftank, noe svært få maskiner i dagens marked er tilpasset for. Likevel er det godt mulig biogass kan bli en viktig drivstoffkilde for anleggsmaskiner i fremtiden. I mellomtiden viser tilbakemeldinger fra prosjekter med bruk av anleggsmaskiner på avansert biodrivstoff at maskinenes ytelse ikke påvirkes av byttet, og at det derfor er fullt mulig å drive fossilfritt. ■

Løftemagneter og Metallseparatorer

Egen produksjon, reparasjon og service

elmemagnets.com

info@elmemagnets.com

Tel: +46 476-150 05

ÄLMHULTS EL-MEK AB

VI MØTES PÅ ARCTIC ENTREPRENEUR

18. - 20. JANUAR 2022

THE QUBE, CLARION HOTEL & CONGRESS OSLO AIRPORT

VMT

Geosyntia

Samferdsel

Stikk innom vår Stand B
for en prat om det siste
innen VMT, store rør,
geosynteter og trafikkmateriell!

Scan for å se
programoversikt

dahl.no

#kjettingfore

→ kjetting.no

MEF-medlemmer får **40%** rabatt på hjulkjetting
Bruk rabattkoden **MEF2021** eller finn din forhandler på kjetting.no

E-post: bestill@kjetting.no
Tlf. 35 96 87 90

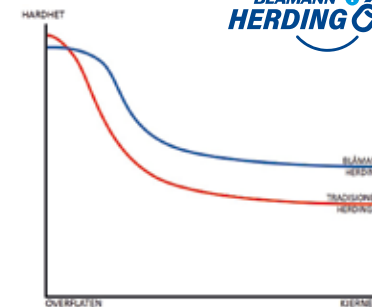
www.kjetting.no

NORGES STØRSTE NETTBUTIKK FOR KJETTING

BLÅMANN™
ANLEGG

BLÅMANN ANLEGG er en helt ny
kjetting som kombinerer et svært
tett mønster med godt grep og
Blåmanns unike kvalitet og styrke.
Tilgjengelig i 11 og 13 mm.

Den unike **BLÅMANN-herdingen**
gjør det mulig å lage en kjetting
som tåler mer over lengre tid enn
andre kjettinger.

Pakkeløsning

3D maskinstyring – alt inkludert for din gravemaskin
Vi gjør din hverdag litt enklere

Spar tid, spar penger og la oss gjøre den kjedelige delen av jobben for deg! Så kan du trygt og sikkert konsentrere deg om det, som virkelig betyr noe. Scan QR koden og les mer om vår pakkeløsning >>>

Betal nå og få neste faktura i 2026
Spar over 120 000 NOK på dette tilbudet som gjelder frem til 31.01.2022.

1 faktura på 5 år

Leica Geosystems AS
Telefon: 22 82 12 00
leica-geosystems.no

- when it has to be **right**

Leica
Geosystems

PILOTPROSJEKT: En 30-tonns 2013-modell Volvo EC300 skal bli hydrogen-elektrisk. Kan være i drift høsten 2022.

Verdens første med hydrogen på tanken?

Langs Skiensvassdraget finner vi den vesle bygda Lunde i Telemark. Foruten produksjon av epler og jernverket, er slusene i Telemarkskanalen det mest kjente landemerket. Nettopp kraftproduksjonen fra vannet i kanalen er noe av kjernen av denne saken.

Tekst og foto: Fredrik Tronhuus – anleggsmaskinen@mef.no

Midt i Telemark foregår verdensledende utvikling på maskinsiden i anleggsbransjen. Tveito Maskin AS har gått sammen med Applied Hydrogen og Volvo om å utvikle en gravemaskin som skal gå på hydrogen. Med teknologi-interesserte ingeniører både hos entreprenør og utvikler ble partnerskapet til litt tilfeldig.

KJENNSKAPER FRA MOTORSPORTEN BLE TIL SAMARBEID

Flere av ildsjelene i dette partnerskapet kjenner hverandre fra motorsportmiljøet. Men at veien skulle gå sammen fra banekjøring til anleggsplassen var ikke gitt.

– Vi skulle egentlig snakke om næringseiendom, og jeg sa litt tilfeldig at vi er desperate i anleggsbransjen til å få alternativer til

strøm. Sånn ble ideen tent, sier daglig leder og ingeniør Hallgeir Lie i Tveito Maskin. Partner er Kongsberg-bedriften Applied Hydrogen. Første pilotprosjekt for hydrogen-drift er ombygging av en eldre Volvo gravemaskin.

TEKNOLOGI FRA BILINDUSTRIEN

Rammeverket for utviklingen er en 30-tonns 2013-modell Volvo EC300. Dieselmotoren vil bli erstattet med brenselceller sammen med en elektrisk motor. Brenselcellene omdanner hydrogenet på tanken til strøm, som lagres i et batteri før maskinføreren bak stikkene slipper kraften løs.

Tåler planen til de driftige ingeniørene møtet med virkeligheten, er maskinen i hydrogenelektrisk drift sent på høsten 2022.

– Det er ganske store saker å ta på seg for en bedrift med 35 ansatte? spør Anleggsmaskinen Hallgeir Lie.

– Vi er med i et partnerskap som skal utvikle dette konseptet. Vi er en pådriver for ideen fordi vi ser at her på bygda er ikke el noe alternativ. Det er ikke konsentrert utbygging der vi driver, og infrastrukturen rundt mangler helt for å få strøm ut til maskinene, sier han.

EN TREDJE REVOLUSJON

– Men hvorfor akkurat hydrogen?

– Det er ikke så mange energikilder det er «litt fart i». Vi står der med de energikildene vi har, og hydrogen. Det er moro å være med

på. Vi ser det verdenslederne sier i Glasgow og det er moro for oss å være med på å finne løsningene, sier Hallgeir Lie, som har lang fartstid i anleggsbransjen og ingeniørutdannelse som bakgrunn.

– Jeg har vært med på to revolusjoner i anleggsbransjen. Først med tiltrotator og så GPS. Jeg har stor tro på at hydrogen kan bli den tredje revolusjonen. Logistikken er det vi må få til å fungere. Den må bli rasjonell og fornuftig. Målet er at dette blir mer på høyde med sånn vi bruker diesel i dag.

TILBAKE TIL ELVA

Skien vassdraget er landets tredje største. Nedbørsfeltet strekker seg til langt opp på Hardangervidda. Det betyr mye kraft ned kanalen gjennom nettopp Nome kommune i Telemark. Denne kraften ser Applied Hydrogen for seg å utnytte til å omdanne strøm til hydrogen.

– Vi ser for oss å utnytte det vannet som allerede passerer kraftverket. Vi skal lage et logistikksystem med færrest mulig omlastinger og som er mest mulig effektivt. Entreprenøren må være trygg på at de har hydrogen tilgjengelig når de trenger det, sier daglig leder i Applied Hydrogen, Vidar Sten-Halvorsen.

TEKNISK KREVENDE?

Ofte slippes vann forbi demninger uten å lage strøm. Dette skal det nå bli slutt på. Løsningen er en 40-fots konteiner med hydrogen-tanker, som fylles opp når det lokale e-verket ikke får så godt betalt for strømmen. Strømmen går gjennom elektrolyse og gjør at energien kan lagres i form av hydrogen på mobile containere som skal fylle gravemaskiner på anlegg.

– Vi har hatt energiselskaper og mindre vannkraftverk som tar kontakt og som har vannføring som de ikke klarer å utnytte i dag. De slipper forbi turbin, enten når det er mye vann eller lite kraftbehov. Her kan vi sette opp et anlegg for å mellomlagre energien i form av hydrogen, som ikke blir nyttiggjort i dag. Dette kan leveres til anlegg, forteller en engasjert Vidar Sten-Halvorsen.

– Hvor teknisk krevende er det å temme hydrogenet i en slik drift?

– Vi baserer oss på det gode arbeidet som er gjort med standardisering om hvordan man bygger fyllestasjoner i stort monn i Europa. Det er gode ISO-standarder for å ivareta sikkerhet på en god måte. Vår oppgave er å få dette til å fungere på anlegg og flytte fyllestasjoner med anleggsprosjektene. Vi kommer til å gjennomføre kurs og HMS-opplæring hos maskinførere og entreprenører før de tar det i bruk.

DET STORE BILDET

Regjeringens klimamål er som kjent at alle deler av norsk økonomi skal redusere minst 55 prosent klimagassutslipp innen 2030. Det vil kreve omlegging av alle deler av hvordan anleggsdrift gjøres. Spørsmålet fra Anleggsmaskinen er derfor enkelt: Hvor er vi om fem-ti år med de løsningene dere ser for dere i anleggsbransjen?

– Vi er i en sped begynnelse nå, og våre første maskiner ser ut til å komme i drift i 2023. Så vi er i en innledende fase nå de neste årene. De første fem til syv årene blir en omleggingsfase, der det vil bli mer bruk av vår type teknologi. For maskiner på 22 tonn og oppover har jeg har tro på at hydrogen kan dominere på lengre sikt, slår Sten-Halvorsen fast.

HYBRID-SYSTEM

Applied hydrogen skal levere en «ombyggings-kit» på dieselmaskiner. Selskapet har en plan for å lage et nytt økosystem for hvordan anlegg skal hente sin energi. Brenselceller er kjernen i hydrogen-maskiner og disse skal kunne brukes som power-bank til å drive

ILDSJEL 1: Daglig leder i Tveito Maskin, Hallgeir Lie. (Privat foto).

ILDSJEL 2: Daglig leder i Kongsberg-bedriften Applied Hydrogen, Vidar Sten-Halvorsen. (Privat foto).

elektriske maskiner. De store gravemaskinene vil bli utstyrt med standard kontakter for høyt effektuttak, som kan være kraftverk for å lade mindre maskiner.

– Jeg ser for meg et mer hybrid-system der hydrogenmaskinene kan generere elektrisk kraft til mindre elektriske maskiner på anleggene. Vi må se på en modernisering av energikonseptet på anlegg. Det gir mindre behov for kraftutbygginger, avslutter Sten-Halvorsen. ■

Sand- og

Falköping
MADE IN SWEDEN

saltspredere

Falköping

- om det beste er godt nok

Trillebårspreder **sprer** singel, sand, salt, kalk og klorkalsuim

Brukere **sprer** om seg med lovord:

"Unngå knall og fall invester der du skal strø litt sand der det går an"

"Ta vare på livets gleder kjøp en trillebørspreder"

"Dette er verdens beste trillebør som blir lettere jo lengre du går den heter Falköping og er så fin hilsen fra Sigurd Stave Maskin"

Ønsker du et sted for masse?
- Vi fører også sandkasse

Falköping – spredernes «Rolls Royce»

Sigurd Stave
MASKIN AS

POSTBOKS 6159 ETTERSTAD 0602 OSLO, TLF. 23 26 78 00, FAX 23 26 78 48
www.stavemaskin.com - E-post: mail@stavemaskin.com

A LONG WAY TOGETHER

EARTHMAX SR 41

Uansett hvor krevende oppgavene dine er kan du stole på EARTHMAX SR 41 når det gjelder arbeid som krever ekstraordinær trekraft. Takket være stålradialstrukturen og det spesielle blokkmønsteret har EARTHMAX SR 41 enestående motstandsevne mot punktering og ekstra lang levetid. Med dette dekket kan du jobbe lange dager uten avbrudd og med en ekstraordinær arbeidskomfort.

EARTHMAX SR 41 er BKT sin løsning for de tøffeste driftsforholdene innen transport, lasting og skyving av masser.

in f t w i bkt-tires.com

Les mer om dekkene og finn nærmeste forhandler på www.ndi.no/bkt
IMPORTØR: NDI NORGE AS

Miljøtilpassede smøreoljer kommer for fullt

Bare økonomisk lønnsomme, teknisk modne og miljøtilpassede konsepter er virkelig bærekraftige:

Økonomi

Senk kostnader

- Forebyggende vedlikehold
- Utvidede oljeskiftintervall
- Økt oppetid på utstyret
- Reduserte livsløpskostnader

Teknologi

Øk ytelsen

- Avansert teknologi
- Sikrere
- Mer effektiv
- Gjennomprøvd

Klima & Miljø

Beskytt miljøet

- Miljøtilpasset (EAL)
- Biologisk nedbrytbart
- Møter global miljøstandard
- Reduserer CO2 utslipp

Senk kostnader – beskytt miljøet – øk ytelsen

TESS
TEKNISK FAGHANDEL
tess.no

Smøreolje
- miljøtilpassede oljer for anleggsmaskiner
panolin.no

- SPUNTING - PELING - BORING -

AARSLEFF

Tlf. 40 00 69 09 – aarsleff.com – info@arsleff.no

**SØR-NORSK
BORING**

Tlf.: 40 00 69 09 – boring.no – snb@boring.no

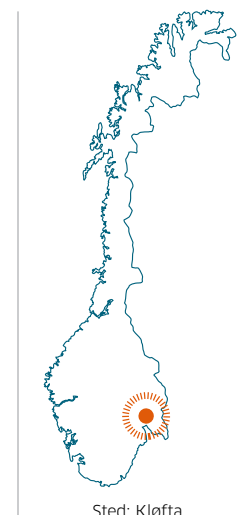
ALLROUNDER: John Deere og Felleskjøpet vil gjerne profilere nye John Deere 6R som "entreprenørtraktoren". (Alle foto: Jørn Søderholm)

Ny 6R-traktorserie fra John Deere

John Deere lanserte nylig sin nye serie traktorer i mellomklassen. Den nye 6R-serien er utvidet med fire nye modeller. Her er det mer kraft i kompakt størrelse, i både fire- og sekssylindret størrelse.

Tekst og foto: Jørn Søderholm – anleggsmaskinen@mef.no

FORNØYD: Bård Svarstad (t.v.) er kategorisjef i John Deere, mens Tore Glærum er produktsjef traktor i Felleskjøpet Agri.

Sted: Kløfta

«6R er en av de mest allsidige traktorseriene på markedet, med fire rammestørrelser og hele 14 modeller fra 110 til 300 hestekrefter.»

Bård Svarstad, kategorisjef i John Deere

KLØFTA: – Vi har ventet på en større firer. Nå har den kommet, med hele 177 hk makseffekt.

Tore Glærum er produktsjef for John Deere traktor i Felleskjøpet Agri.

NYE JOHN DEERE 6R LANSERT

Nylig ble den nye John Deere 6R-serien traktorer internasjonalt lansert. En av Europas aller første eksemplarer fra den nye serien var fraktet ens ærend fra Tyskland til Kløfta for visning til fagpressen, og senere på fagmessa Agroteknikk.

6R er John Deeres serie av traktorer i mellomklassen. Den blir nå fornyet og utvidet med fire kompakte og sterke modeller som det norske markedet, ifølge Felleskjøpet, har venta på.

– Uansett om du er husdyrbonde, grønnsaksdyrker, kornbonde eller entreprenør, kan du finne en 6R som er laget for deg. 6R er en av de mest allsidige traktorseriene på markedet, med fire rammestørrelser og hele 14 modeller fra 110 til 300 hestekrefter, sier Glærum.

FLERE KREFTER I KOMPAKT STØRRELSE

– I dag er 6130R den største firesylindrede 6R med kort ramme.

Her kommer det to nye modeller, 6R140 og 6R150. Det betyr at vi nå kan tilby en firesylindret traktor med hele 177 hk makseffekt, i samme kompakte størrelse som dagens 6130R. Dette er noe det norske markedet har ventet lenge på, sier Glærum.

I det John Deere kaller medium ramme, kommer det to nye sekssylindrede modeller. Der er dagens 6155R en av Norges mest solgte modeller. De to nye 6R165 og 6R185 kommer inn som sterkere maskiner i samme fysiske størrelse. Nå kan Felleskjøpet tilby en sekssylindret traktor med 234 hk makseffekt i samme rammestørrelse som dagens 6155R.

– Moderne traktorer er et universalredskap som treffer mange andre enn bønder. Om halvannet år må man i gang med periodisk kontroll på 50 km/t-traktor, men traktoren vil likevel fortsette å være dette universalredskapet. 6R-serien har vært en bestselger i lang tid. Nå blir den enda bedre, med flere krefter i en mer kompakt størrelse. Da kan man få gjort samme jobb med en mindre traktor, og dermed få ned forbruket.

Det sier maskindirektør Frode Dahl i Felleskjøpet Agri.

NYTT NAVN PÅ SERIEN

Observante lesere har nå kanskje fått med seg at 6R skifter modell-

forts

BEDRE UTSIKT:
Dashbordet har blitt tatt vekk på nye John Deere 6R. Displayet på hjørnestolpen viser info fra og om maskinen.

INTERIØR: CommandPro-spaken har fått selskap. En ny joystick med programmerbare funksjoner, som kan styre både frontlaster, hydraulikk og vendegir.

Industri- og lagerbygg

DIA
LEC
TA

Fjøsssystemer Bygg er kjent for sine kostnadseffektive bygg med kort byggetid – lagerbygg, redskapshus og industribygg, både isolerte og uisolerte. Våre bygg har en effektiv og kostnadsbesparende konstruksjon med god arealutnyttelse, og vi tilbyr skredderbygde løsninger til fast pris.

Ta kontakt for informasjon, tilbud eller en uforpliktende prat. Fjøsssystemer Bygg, Losnabakkan 50, 2634 Fåvang. Tlf: 61 28 35 00. E-post: bygg@fjossystemer.no

www.fjossystemer.no

FJØSSYSTEMER

benevning, slik at 6250R fra nå av vil hete 6R250. John Deere har tidligere gjort dette med 7R og 8R-seriene. 6R-serien har også fått et nytt design, med inspirasjon fra 7R og 8R.

John Deere 6R250 er ellers hittil ubeseiret i DLG sin PowerMix-transporttest, hvor den siden 2018 har vært den mest drivstoffeffektive. Og landbruksmyndighetene i den tyske delstaten Niedersachsen har bekreftet de eksepsjonelle resultatene i traktortesten i 2020.

MAKSIMAL HOLDBARHET

Glærum trekker fram John Deeres helrammekonstruksjon som den sterke ryggraden i alle traktorene i 6R-serien. Motor og transmisjon er montert på isolerte blokker i ramma som reduserer vibrasjoner og lyd.

Og ramma er en god plattform for en frontlaster.

Innstillinger som må gjøres på jordet er redusert med opptil halvparten. Oppgaver som er planlagt i arbeidslista i Operations Center dukker automatisk opp på Gen4-skjermen når du kjører inn på jordet, og du kan klikke på skjermen en gang for å bekrefte innstillingene før du begynner arbeidet.

TRANSMISJON

Nytt er nå at du kan få 6R med CommandQuad Plus, som er som å kjøre med automatgir. Men man kan også velge John Deere sine velkjente transmisjoner som DirectDrive, som utnytter fordelene med mekanisk transmisjon og god utnyttelse av hestekreftene, og den og effektive trinnløse AutoPowr.

Boost, også kalt Intelligent Power Management, har tidligere vært tilgjengelig på 6R-serien ved PTO-arbeid samt transport.

Nå vil de nye 6-sylindrede 6R-traktorene også gi boost, altså økt motoreffekt, ved arbeid som inkluderer traktorens hydraulikk. Dette kan være veldig praktisk, for eksempel når man bruker traktoren til en luftassistert såmaskin. 6R har ellers opptil seks uavhengige styrte uttak med opptil 160 liter olje i minuttet for topp produktivitet.

Hytta på den nye 6R-serien er ekstra romslig (3,33 m³) og veldig støysvak 71 dB(A). Her har instrumentpanelet i dashbordet blitt flyttet opp i A-stolpen for å gi bedre sikt framover.

POPULÆR COMMANDPRO OG NY JOYSTICK

Den populære kjørespaken CommandPro blir selvsagt med videre på den nye 6R-serien. Den betjener transmisjonen og har 11 programmerbare knapper, som kan blant annet brukes til 3-punkt, kraftuttak, SCV, AutoTrac, ISOBUS og mye mer.

Etter ønske fra kundene har det i tillegg blitt utviklet en ny joystick. Den nye joysticken kan selvsagt betjene frontlaster eller andre funksjoner som hydraulikkuttak, AutoTrac, Isobus og mer, og nå kan den også betjene traktorens vendegir!

Dette er praktisk, særlig i arbeid med frontlaster. ■

JOHN DEERE 6R

Modell	Akselavstand	Makseffekt
6R kort ramme	258 cm	
6R110		135 hk
6R120		145 hk
6R130		156 hk
6R140		166 hk
6R150		177 hk
6R medium ramme	276,5 cm	
6R145		192 hk
6R155		203 hk
6R165		213 hk
6R185		234 hk
6R lang ramme	280 cm	
6R175		223 hk
6R195		244 hk
6R215		259 hk
6R ekstra lang ramme	290 cm	
6R230		281 hk
6R250		301 hk

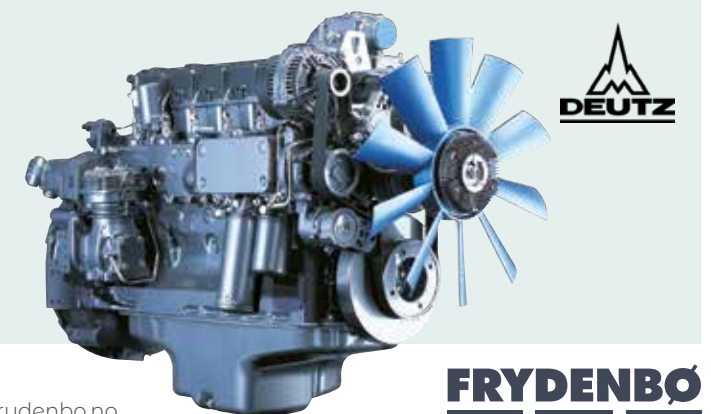
SJEF: Frode Dahl, maskindirektør i Felleskjøpet Agri. (Foto: Jørn Søderholm)

Vi holder deg gående!

Deutz byttemotor for:

- Industri
- Landbruk
- Anlegg
- Marine

Et raskt og prisgunstig alternativ til reparasjon.

Frydenbø Industri
| frydenbo-industri.no

63 87 17 00 / salg.fino@frydenbo.no

FRYDENBØ

ET LØFT: Anlegget består av et stort sirkulært basseng på drøyt 20 meter i diameter, med en granittsøyle i midten og en bronseskulptur på toppen, som måtte løftes ned. Anleggsmaskinen var på plass og bivånet det hele.

KJØRES BORT: Bronzeskulpturen skal nå stå på lager i Asker fram til sommeren, når den på ny skal pryde toppen av granittsøylen.

Oppgraderer sjøsiden av Oslo S

Rett utenfor Østbanehallen i Oslo, står en stor fontene og skulptur som mange nok ikke tenker over. Den har nemlig vært uten vann, og stått og forfalt i en årrekke. Nå settes den endelig i stand igjen.

Tekst og foto: Runar F. Daler – rd@mef.no

– Dette er noe av det siste som gjenstår mellom Bjørvika og byen bak, og det blir et flott monument i Oslo sentrum. Det er veldig artig for oss å få være med på dette, sier Svein Kildal. Han er anleggsleder i PA Entreprenør, som har fått oppdraget med å pynte opp plassen utenfor Norges desidert største kollektivknutepunkt.

SOLEN OG JORDEN

Skulpturen og fontenen, som offisielt heter Solen og Jorden, ligger på Christian Frederiks plass. Plassen, som tidligere var mest forbundet med den beryktede «Plata», ligger mellom Oslo S, nye Deichmanske bibliotek, Tollboden og det som er igjen av den gamle parken Paléhaven. Anlegget består av et stort sirkulært basseng på drøyt 20 meter i diameter, med en granittsøyle i midten og en bronseskulptur på toppen, som nå har blitt løftet ned. Skulpturen

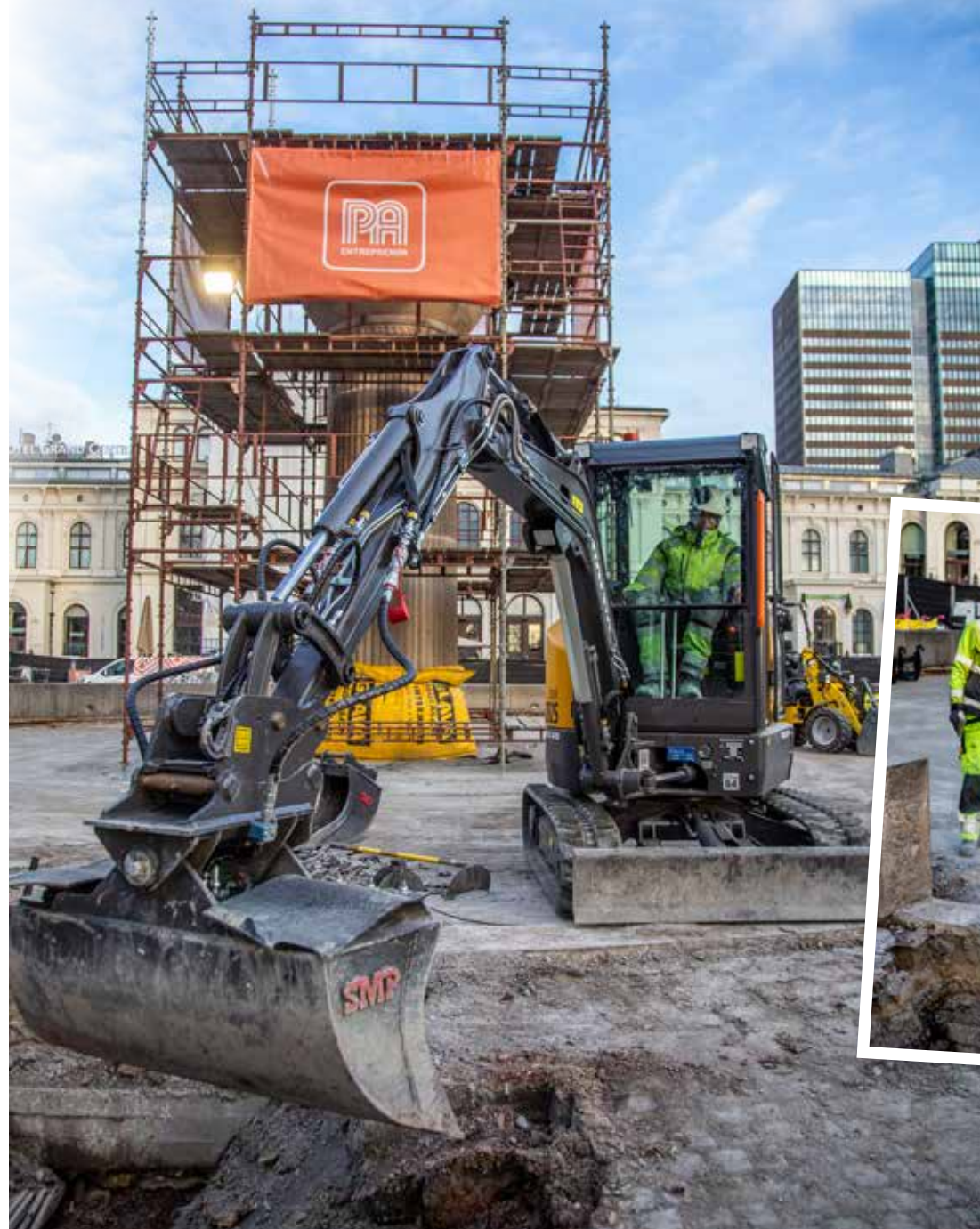
består av en mann og en dame, som står og ser utover fjorden, og symboliserer utvandringen fra Norge.

– Skulpturen og fontenen er et resultat av en konkurranse for utsmykning av Jernbanetorget, initiert av Den Norske Amerika-linjen, helt tilbake på 1930-tallet. Kunstneren Ørnulf Bast vant konkurransen i 1932, men på grunn av krigen og diverse reguleringsplaner, ble den ikke satt opp før i 1986. Og da ble den plassert på Christian Frederiks plass i stedet for på selve Jernbanetorget. Den står inntil Paléhaven, som med sin historie helt tilbake fra 1760-tallet er Oslos eldste park, forteller Henrik Gjelsvik, prosjektleder hos Bymiljøetaten, som er byggherre for prosjektet.

OMFATTENDE ARBEIDER

Nå skal altså hele anlegget tilbakeilles til sin opprinnelige prakt.

FORTS

MINIGRAVER: Hele anlegget skal nå tilbake til sin opprinnelige prakt. Det krever en del arbeid, ettersom det har stått og forfalt i en årrekke.

MYE JOBB: I skrivende stund er det fire fra PA Entreprenør på prosjektet, men på det meste vil 10-12 personer være på plass, inkludert underentreprenører.

Det krever en del arbeid, ettersom det har stått og forfalt i snart 15 år. Fontenen har store lekkasjer, steindekkene har sprukket opp og er begrodd med ugress, og teknisk rom, som befinner seg under bakken, har vært fylt med sjøvann etter springflo. De 18 lampene som har lyst opp bassenget i fontenen er frakoblet og flere armaturer mangler eller er defekte.

– Det er omfattende lekkasjer, ettersom anlegget ikke har vært i drift på så lenge. Vi må lokalisere lekkasjene og utbedre dem. Både vann- og avløpsledninger ble dessuten kutta for noen år siden, i forbindelse med byggingen av Dronning Eufemias gate. Vi skal pusse opp anlegget innvendig og legge tilbake belegningsstein i samme mønster som tidligere. I det tekniske rommet, som inneholder et vannbasseng, pumper, filtre, rør og komponenter, skal vi bytte ut det aller meste. Det elektriske anlegget og lampene i

fontenene må skiftes. Også gatelyktene rundt hele anlegget skal fikses, forklarer anleggsleder Kildal.

UTSLIPPSFRITT

Oslo kommune har som mål å ha 100 prosent nullutslipp for maskiner og tunge kjøretøy innen 2025. PA Entreprenør må derfor forholde seg til strenge miljøkrav på prosjektet.

– Bortsett fra noen ytterst få operasjoner som krever spesielle maskiner og utstyr, så kjører vi helt utslippsfritt her. Vi har et uttalt mål om at prosjektet skal være minst 95 prosent utslippsfritt, sier anleggsleder Kildal.

– Vi har en elektrisk minigraver og en elektrisk hjullaster på prosjektet. Videre har vi en batteridreven hoppetusse, og vi er vel omtrent alene om å ha en betongsag som går på batteri. Vi har

UTSLIPPSFRITT: PA Entreprenør må forholde seg til strenge miljøkrav på prosjektet. Bortsett fra noen ytterst få operasjoner som krever spesielle maskiner og utstyr, er hele prosjektet utslippsfritt. Blant annet går både minigraveren og hjullasteren på batteri.

benyttet elektriske lastebiler for å kjøre ut masser fra fontenen, og lastebilen vi hadde inne da vi løftet ned bronseskulpturen går på biodiesel, mens selve krana går på strøm. Det er bare to slike kraner i hele landet. Den senere tid har vi også bytta ut hele bilparken – også firmabilene de ansatte kjører til og fra jobb – til el-biler. Vi føler derfor at vi ligger langt framme på dette området, sier han.

SPENNENDE – OG UTFORDRENDE

– Skal vi nå kravet om 100 prosent utslippsfritt innen 2025, så må det stilles klare krav. Og vi er godt på vei. PA Entreprenør har besvart disse miljøkravene på en meget god måte, bekrefter Bymiljøetatens prosjektleder Henrik Gjelsvik.

– Dette er veldig spennende, og man må lære seg litt ny teknologi. Men man må huske på at vi befinner oss i et relativt lite land, og dermed et relativt lite marked. Så selv om det er strenge miljøkrav her i landet, så blir ikke helelektriske anleggsmaskiner masseprodusert i stor skala ennå, sier prosjektleder i PA Entreprenør, Roberth Börjesson.

– Det er selvsagt også enkelte utfordringer med slikt utstyr,

GODT SAMARBEID: Fra venstre: Henrik Gjelsvik (Bymiljøetatens prosjektleder), Svein Kildal (anleggsleder PA Entreprenør) og Roberth Börjesson (prosjektleder PA Entreprenør) er alle enige om at Oslos befolkning kan glede seg til sommeren når hele anlegget igjen er i drift.

Forts.

ARBEIDSBRAKKER OG TILHENGERE

- * SPISEVOGNER
- * SPESIALVOGNER
- * TOALETTVOGNER
- * BADEVOGNER
- * BOLIGVOGNER
- * TILHENGERE

- * SKAPHENGERE
- * VAREHENGERE
- * TIPPHENGERE
- * KJØLEHENGERE
- * SALGVOGNER

FOR PROFESJONELLE BRUKERE!

WIKS

Følg oss på Facebook

StartBANK

wiks.no / salg@wiks.no / tel. 950 71 777

FØR: Slik så det ut i 2008. Ikke så lenge etterpå ble vannet skrudd av, og fonteneanlegget ble stående og forfalle. Legg merke til at skulpturen den gangen var rettet innover mot Østbanehallen. Når den kommer opp igjen skal bronseparet stå og se utover fjorden – skulpturen symboliserer nemlig utvandringen fra Norge. (Foto: Bymiljøetaten).

både når det gjelder tilgang på strøm og hvor ofte de må lades. De elektriske maskinene varer jo ikke en hel arbeidsdag, så vi må lade i lunsjen for å komme oss gjennom dagen. Vi jobber i tillegg mye med underentreprenørene våre, så de også har fullt fokus på dette, sier han.

- ENTREPRENØRENE FORTJENER HONNØR

Spesialrådgiver i Bymiljøetaten, Gjermund Nordtug, roser entreprenørbransjen.

– Når det gjelder den såkalte Oslomodellen, så føler vi at Bymiljøetaten og entreprenørene spiller på lag. Oslomodellen stiller blant annet krav innen miljø og bruk av lærlinger, i tillegg til at det skal være ryddige forhold når det gjelder arbeidskontrakter og lønn, sier han.

– Entreprenørene er på tilbudssiden og prøver virkelig å nå alle målene vi stiller, selv om det er begrenset med den type maskiner og utstyr som må til for å oppfylle miljøkravene. Entreprenørene er positive og har vært flinke til å finne løsninger. Det fortjener

Ekstrand
SPYLETANK
6000 liter

Ekstrand Verksted AS, Langesundsveien 90, 3961 Stathelle.
For mer info: +47 35 96 87 00 | post@ekstrand.no | www.ekstrand.no

EKSTRAND VERKSTED

UNDER BAKKEN: Teknisk rom, som befinner seg under bakken, har vært fylt med sjøvann etter springflo. Rommet inneholder bl.a. et vannbasseng, pumper, filtre, rør og komponenter, og det meste skal byttes ut, forteller anleggsleder Svein Kildal.

de honnør for. Når det gjelder miljøkravene, mente nok mange entreprenører at de var uoppnåelige da de ble innført. I likhet med alle næringer omfavnes ikke nødvendigvis nye krav og endringer, men nå tror jeg alle ser verdien av mange av betingelsene i Oslo-modellen, og at det faktisk fungerer. Sett fra et byggherreståsted er det utrolig spennende å observere hvordan entreprenørbransjen gjør det de kan for å tilpasse seg kravene fra Oslo kommune, sier Nordtug.

ET SMYKKE I BYEN

Rehabiliteringsprosjektet i hjertet av hovedstaden skiller seg litt fra de fleste andre prosjekter PA Entreprenør har vært borti.

– Hele dette anlegget er jo å anse som et åndsverk; ikke bare granittsøylen og skulpturen, men også bassenget og trappa. Det betyr at alt skal settes i stand akkurat slik det var, som det var tenkt fra kunstnerens side, og at vi gjenbraker så mye som mulig av de originale steinene og materialene. Det gjør det jo litt mer komplisert enn et helt standard prosjekt, men så er det også litt mer spennende, sier Kildal.

– Vi er fire fra PA Entreprenør som jobber her på prosjektet nå, men vi blir nok 10-12 her på det meste, inkludert underentreprenører. Hele anlegget skal stå ferdig før sommeren, og det er ingen tvil om at alle gleder seg veldig til å få fontenen i gang igjen, sier han.

Henrik Gjelsvik fra Bymiljøetaten er helt enig:

– Vi har jo sett hvordan anlegget en gang så ut, og det er rett og slett utrolig flott. Det blir et smykke i byen, slår han smilende fast. ■

FAKTA:

Byggherre: Bymiljøetaten
Totalentreprenør: PA Entreprenør
Byggestart: November 2021
Ferdigstillelse: Juni 2022
Kontraktssum: Ca. 13 mill. (inkl. mva.)

BNS Miljø AS har fusjonert med Euroteknikk AS.
Vårt nye navn er Euroteknikk AS.

EuroTeknikk
PART OF **SULO** GROUP

Sandsilo/ strøsingel

Bestill NÅ
for levering
i vinter!

Våre sandsiloer har ståltak med grabbe-
feste som standard og er klargjort for
montering av varmeelementer.

Kommer i 5m³ og 8m³, og stativene
kan leveres i ulike høyder
(1,5m, 2,0m og 3,0m).

info@euroteknikk.no • tlf. 400 06 130

www.euroteknikk.no

VI UTFØRER
ALLE TYPER
BORE- OG
SPRENGNINGS-
ARBEIDER.

PETTER A OLSEN AIS

BORING & SPRENGNING

1684 Vesterøy Tlf. 69 37 60 57 Mob. 90 05 54 52

www.petteraolsen.no

MASKIN-
ENTREPRENØRENE
FORBUND

Usikkerhet rundt opplæringskontorene i ny opplæringslov

I forslaget til ny opplæringslov, som er ute på høring, stilles det spørsmål om hvordan opplæringskontorene skal reguleres. Nå advarer bransjeaktører mot å endre en ordning som fungerer meget godt i dag.

Tekst og foto: Runar F. Daler – rd@mef.no

Regjeringen tar sikte på å legge fram et lovforslag om ny opplæringslov og endringer i friskoleloven for Stortinget våren 2023. Etter dagens regler regnes opplæringskontorer som lærebedrifter, men ifølge høringsutkastet er det flere av reglene om lærebedriftens rettigheter og plikter som ikke passer for opplæringskontorer. I praksis utføres mange av disse oppgavene av medlemsbedriftene selv, heter det. Opplæringslovutvalget har tidligere foreslått å ta opplæringskontorer ut av loven. Kunnskapsdepartementet mener imidlertid det er flere fordeler ved å regulere opplæringskontorene. I høringsutkastet er det skissert to alternativer for en slik regulering. Det ene er å videreføre reguleringen av opplæringskontorer som lærebedrift, som i dag, mens det andre alternativet er å regulere opplæringskontorene som «noe annet» enn lærebedrift. I praksis kan dette bety at opplæringskontoret kun vil ha ansvar av administrativ karakter og ikke for oppgaver som knytter seg direkte til opplæringen, som for eksempel vurderingssamtaler og veiledning av lærlingen. Dette vil ifølge departementet harmonere med intensjonen og ønsket om å regulere opplæringskontorer som en enhet for samarbeid mellom lærebedrifter.

FRYKTER LÆRLINGENE BLIR SKADELIDENDE
Seniorrådgiver Terje Eikevold i Maskinentreprenørenes Forbund (MEF) er skeptisk til høringsutkastet. Han frykter det vil få store negative konsekvenser for dem det til syvende og sist handler om; nemlig lærlingene.

– Bygg- og anleggsbransjen er den bransjen med størst vekst i antall lærlinger de senere årene. Fra 2012 til 2018 har antallet lærlinger økt med hele 33 prosent, og i 2019 fikk hele 86 prosent av søkerne læreplass. Og åtte av ti lærekontrakter tegnes gjennom et opplæringskontor. Dette viser at systemet fungerer meget godt i dag, sier han.

– Det er essensielt for både lærlingene og næringen at opplæringskontorene får rammer til å fortsette sitt gode arbeid. Verken fylkeskommunen, skolene eller lærebedriftene har den samme helhetlige tilnærmingen til lærlingeløpet kombinert med detaljkunnskapen om den enkelte bransje, som opplæringskontorene.

ET OPPLÆRINGSKONTOR I RYGGEN
– Opplæringskontorene bidrar gjennom sitt bransjennettverk til at flest mulig får læreplass, gjennomfører læretiden, når sine kompetansemål og til slutt består fagprøven. Opplæringskontorene er styrt av sine medlemsbedrifter og forvalter lærlingetilskuddet på oppdrag av disse. Vissheten om å ha et opplæringskontor i ryggen, gjør at mange bedrifter som ellers ville vegret seg for å ta inn lærlinger likevel kan delta i denne viktige samfunnsoppgaven, fortsetter Eikevold.

– Spesielt viktige er opplæringskontorene for lærlinger som ikke følger det tradisjonelle løpet med to år i skole og to år i bedrift. Hvert år tas det inn en betydelig andel lærlinger rett fra Vg1, med bakgrunn fra andre skoletilbud enn anleggsteknikk eller direkte fra ungdomsskolen. Disse lærlingene trenger ekstra oppfølging, kurs

SAMLING: MEF mener dagens fleksible samarbeidsordninger mellom skole, fylkeskommune, lærebedrift og opplæringskontor må opprettholdes. Bildet er fra da OKAB Agder samlet sine lærlinger i Sørlandsparken for et par år siden.

– Det er essensielt for både lærlingene og næringen at opplæringskontorene får rammer til å fortsette sitt gode arbeid, sier seniorrådgiver i MEF Terje Eikevold.

– Ikke minst når man har noen med litt utfordringer, som trenger ekstra oppfølging, er det ekstra godt å ha opplæringskontoret i ryggen, sier daglig leder Boye Hansen Olderheim i Entreprenør Odd Steinar Hansen AS.

– Ordningen med opplæringskontorene er meget velfungerende, sier Øystein Syltern, daglig leder i Johs. J. Syltern AS.

og opplæring for å gjennomføre læretiden, og her er opplæringskontoret en viktig tilrettelegger for at lærlingen skal få nødvendig kompetanse.

VIL GÅ UTOVER DE SVAKESTE
Noen ganger stemmer ikke kjemien mellom lærling og lærebedrift, bedriften kan ikke tilby nok arbeid, eller lærlingen sliter med evner eller motivasjon. Opplæringskontoret vil da bistå lærling og bedrift med å finne løsninger som får læretiden tilbake på riktig spor. Skulle det likevel ikke fungere kan opplæringskontoret, ved hjelp av et stort nettverk av medlemsbedrifter, være behjelpelig med å omplassere lærlingen til en ny opplæringsbedrift, ifølge Eikevold.

– MEF mener at dagens fleksible samarbeidsordninger mellom skole, fylkeskommune, lærebedrift og opplæringskontor må opprettholdes, slik at flest mulig lærlinger forblir i et lærlingeløp i stedet for å havne i et Vg3-tilbud i skole som de ikke har forutsetninger for å gjennomføre, eller falle helt utenfor skole- og utdanningssystemet. I dag gis disse veiledning og oppfølging av opplæringskontoret, slik at de makter å fullføre utdannelsen og dermed kommer i en posisjon hvor de kan bidra til samfunnet med arbeidskraft og skatteinntekter. For å sikre dette, må opplæringskontorene fortsatt være en sentral part i lærekontrakten, sier Eikevold.

– MEF er positive til en gjennomgang av opplæringskontorenes rolle og oppgaver, men denne må ikke resultere i at den enkelte lærling får redusert tilgang på tjenester som er kritiske for muligheten til fullført utdanning og bestått fagprøve. De faglig kompetente oppfølgingsressurser i opplæringskontorene bidrar best til samfunnet når de kan bruke arbeidstiden sin på lærlingene fremfor å bli en administrativ ressurs, avslutter han.

AVHENGIG AV OPPLÆRINGSKONTORET
Boye Hansen Olderheim, daglig leder hos Entreprenør Odd Steinar Hansen AS på Raufoss, mener at opplæringskontorene sikrer lærlingene god oppfølging, og særlig de med spesielle behov. Bedriften, som vant prisen for Årets lærebedrift i 2019, har hele tiden benyttet OKAB som opplæringskontor, og kunne ikke tenke seg noe annet.

– All hjelpa vi får via ordningen med opplæringskontorene, enten det dreier seg om skoler, kurs eller alt de tilrettelegger både for elever og bedriften, er viktig for oss, sier han.

– *Hvordan hadde dere klart dere uten opplæringskontoret?*
– Det tør jeg nesten ikke svare på; vi har jo alltid benyttet OKAB og er ganske avhengige av dem. Jeg tror ikke vi hadde hatt kapasitet og ressurser til å ta inn og følge opp lærlinger på samme måte om vi ikke hadde hatt opplæringskontoret i ryggen.

VILLE IKKE KLART DET PÅ EGEN HÅND
– *Hva hvis lærlingetilskuddet gikk rett til bedriftene i sin helhet. Hva tror du ville skjedd da?*
– Jeg tror nok mange bedrifter ville prøvd å gjøre jobben selv, med det utfallet at det ville blitt et mye dårligere tilbud for lærlingene der ute. Det er jo dyktige folk som jobber i OKAB. Selv har jeg mer enn nok å gjøre, og om vi skulle gjøre hele den jobben selv, så hadde det blitt veldig tøft, for ikke å si umulig. Hadde vi vært et stort firma, så kunne det kanskje fungert, men for vår del er nok ikke det et alternativ, sier Boye Hansen Olderheim.

– Ikke minst når man har noen med litt utfordringer, som trenger ekstra oppfølging, er det ekstra godt å ha opplæringskontoret i ryggen. De hjelper da til med å finne løsninger til det beste for både lærling og bedrift. Med mye erfaring fra et stort nettverk av bedrifter har jo OKAB gode rutiner på hvordan man løser slike utfordringer. Så selv om vi hadde fått hele lærlingetilskuddet selv, så hadde vi ikke vært i stand til å løse slike ting like godt på egen hånd, slår han fast.

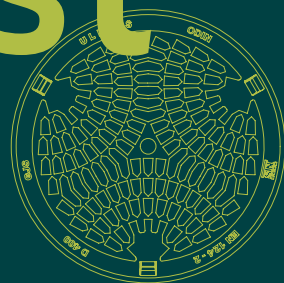
VELFUNGERENDE ORDNING
Øystein Syltern, daglig leder i den langt større bedriften Johs. J. Syltern AS fra Åfjord på Fosen, er også godt fornøyd med dagens ordning med opplæringskontorer. Bedriften, som ble kåret til Årets lærebedrift i 2018, har hele 140 ansatte, men benytter likevel OKAB til å følge opp lærlingene.

– Ordningen med opplæringskontorene er meget velfungerende. Det er alltid noe som kan bli enda bedre, men det gjelder jo det meste. I det store og det hele fungerer det godt. Vi har derfor ikke noe ønske om at dette skal endres, sier Øystein Syltern.

– *Hvis lærlingetilskuddet i sin helhet gikk rett til bedriften. Hva tror du hadde skjedd da?*
– Nå har det fungert så bra med OKAB at vi ikke engang har tenkt den tanken, men jeg tror nok vi skulle funnet en løsning på det med egne ressurser. Likevel tror jeg ikke det ville vært en gunstig løsning for bransjen som helhet, sier han. ■

Kortreist

er bærekraftig

61,4 tonn* kumlukk og rammer

Produsert ved
ULEFOS JERNVÆRK

gir 675 kg CO₂ i utslipp som tilsvarer:

1

enkeltreise med fly
Oslo – Singapore**

Produsert i
LAVKOSTLAND***

gir 105 117 kg CO₂ i utslipp som tilsvarer:

enkeltreiser med fly
Oslo – Singapore**

ulefos.com

*Eksempelet viser gategoods levert til prosjekt E18 Bamble i Telemark, oppdragsgiver Nye Veier.

** Flyreiser er regnet ut med SAS kvotekalkulator. *** Utrekning basert på CO₂ utslipp for India.

Utslipp for produksjon i lavkostnadsland, er beregnet med Den Svenske Gjuteriforeningens klimaindikator. Tallene tilsvarer Scope 1 i Greenhouse Gas Protocol (GHG-protocol) + frakt til kunde, og er sammenlignbare med tallene i Ulefos klimaregnskap utarbeidet etter Scope 1 i GHG-protocol.

Komplett
økonomisystem for
entreprenører

REGNSKAP

PROSJEKT

HANDEL

LØNN

FINN UT MER PÅ ZIRIUS.NO

- ✓ Total økonomisk oversikt i prosjekter og delprosjekter med mulighet for inndeling på avsnitt og aktivitet mot budsjett
- ✓ Elektronisk lagring, håndtering og sending av bilag og dokumentasjon
- ✓ Maskin-, time- og materiellregnskap
- ✓ Datafangst på anleggs-plassen

torpmaskin.no

33 06 19 10

post@torpmaskin.no

TA KONTAKT FOR ET GODT TILBUD

EAU6150HD

Vama HD U-plog

Arbeidsbredder fra 5 til 8,75 meter.

EPS270H

Vama Vingskuffe

Arbeidsbredder fra 3,35 til 6,70 meter.

TH-7500L

Vama Strøvogner

fra 1,6 til 8 Kubik .

EAU4400K

Vama U-plog

Arbeidsbredder fra 3,35 til 6,70 meter.

2750P2

Vama Isskjær

Bredder fra 2,50 til 3,80 meter.

EA3440KN

Vama Diagonalplog

Bredder fra 3,20 til 4,00 meter.

GLEDER SEG: Fra årsskiftet skal disse blide lærlingene – og flere til – følges opp av OKAB. AF Anlegg er meget optimistiske og gleder seg til å ta i bruk OKABs tjenester.

Overtar lærlingene hos Norges nest største entreprenør

Disse blide lærlingene – og flere til – skal OKAB og opplæringskonsulent Ivar Helge Andersen følge opp fra årsskiftet. AF Anlegg gleder seg til å ta i bruk OKABs tjenester.

Tekst og foto: Runar F. Daler – rd@mef.no

Opplæringskontoret for anleggs- og bergfagene (OKAB) hjelper ungdom over hele landet med å få en yrkesfaglig utdanning. Opplæringskontorene sørger, i samarbeid med de enkelte lærebedriftene, for en tett oppfølging av lærlinger under læretida. I tillegg driver de aktiv rekruttering til bransjen gjennom besøk på ungdomsskoler, videregående skoler og messer.

FASTE LÆRLINGESAMLINGER

Brorparten av de drøyt 2500 medlemsbedriftene i OKAB landet over er små og mellomstore maskinentreprenører, med typisk 1-3 lærlinger. Enkelte av bedriftene er imidlertid langt større, som f.eks. Implenia, NRC Group og TT Anlegg, som alle er tilknyttet OKAB Agder. Fra 1. januar 2022 vil også AF Anlegg (en del av AF Gruppen, som er Norges nest største entreprenør) benytte OKAB Agder som opplæringskontor for sine lærlinger. Anleggsmaskinen var til stede da bedriften samlet sine lærlinger

på hovedkontoret på Helsfyr i Oslo i slutten av november. Slike samlinger gjennomføres fast to ganger i året.

ENDA FLERE MOT SOMMEREN

– Det er i overkant av 20 lærlinger på samlingen her i dag, men vi har 35 lærlinger totalt i AF Anlegg akkurat nå. Det er litt mindre enn det vi pleier å ha. Vi har vært oppe i 70 lærlinger tidligere, sier Stine Norøm, personalkoordinator og lærlingeansvarlig i AF Anlegg, til Anleggsmaskinen. – Vi tar inn nye lærlinger én gang i året, like før sommeren, og vi håper å kunne ta inn en god del flere lærlinger frem mot sommeren i 2022. Det er ikke umulig at det kan nærme seg 70 igjen allerede da.

I tillegg har vi jo Vg2-elever her på utplasing gjennom hele året, i perioder på to uker om gangen, forteller hun.

– At det er litt færre lærlinger akkurat nå har å gjøre med at vi har hatt færre store jobber i det siste. Det er til dels store sving-

ninger i arbeidsmengden fra år til år, og det er svært vanskelig å få en helt jevn kurve på antall lærlinger, sier Olaf Lingjærde, HMS-sjef i AF Anlegg. Han forteller at bedriften har mellom 850 og 1100 ansatte, også dét avhengig av arbeidsmengden til enhver tid.

– MEGET OPTIMISTISKE

Hva er så grunnen til at AF Anlegg bytter til OKAB fra årsskiftet, etter å ha benyttet et annet opplæringskontor i en årrekke?

– Altså, OKAB er jo veldig anleggsrettet, og det er jo anleggsarbeid vi driver med. OKAB-konsulentene er dessuten aktivt ute og samarbeider med de skolene vi ønsker å henvende oss til. De er veldig synlige i markedet, de deltar på messer og samlinger og de er generelt meget aktive i de distriktene vi rekrutterer fra, sier Norøm.

– Vi håper også lærlingene med dette kan få en enda bedre og mer kontinuerlig loggføring av læretida si, ved hjelp av

FORNØYD TRIO: Ivar Helge Andersen (opplæringskonsulent i OKAB Agder), Stine Norøm (personalkoordinator og lærlingeansvarlig i AF Anlegg) og Olaf Lingjærde (HMS-sjef i AF Anlegg).

«Kompetanseboka», OKABs verktøy for loggføring av kompetanse. Lærlingene får også tilgang til nyttige e-læringskurs via OKAB, og ikke minst har opplæringskonsulent Ivar Helge Andersen selv bakgrunn fra anleggsbransjen, noe som er en fordel når han skal følge opp våre anlegglærlinger. Vi er meget optimistiske og gleder oss veldig, sier hun entusiastisk.

VIL HA MER MANGFOLD

Som HMS-sjef i bedriften, er Olaf Lingjærde naturlig nok opptatt av sikkerheten til lærlingene. Han håper OKAB vil bidra til at AF Anlegg når målet om null skader og ulykker.

– Det hender dessverre at det skjer uhell og skader i denne bransjen, og statistisk sett er det større sjanse for at yngre medarbeidere er involvert i slike hendelser enn de eldre og mer erfarne. Det er selvsagt vårt ansvar som arbeidsgiver å forhindre at uhell skjer, og målet er naturligvis null uhell og skader. Vi håper OKAB vil bidra til at vi kan nå det målet, sier Lingjærde, som også røper et annet av bedriftens mål:

– Vi har jo et ønske om å få inn flere jenter. Det er i det hele tatt litt dårlig mangfold i bransjen, men dette er noe vi jobber for. Likevel er vi jo prisgitt de elevene som kommer fra skolene. Vi tar jo stort sett inn et representativt utvalg av elevene fra skolene, så mangfoldet må begynne der.

FORNØYD OKAB-KONSULENT

Opplæringskonsulent Ivar Helge Andersen i OKAB Agder legger ikke skjul på at han er fornøyd med at han nå overtar ansvaret for oppfølgingen av lærlingene i AF Anlegg.

– Det er klart det er gøy å få lov til å samarbeide med Norges nest største entreprenør, smiler han, og forteller hvorfor han tror bedriften nå har valgt OKAB som opplæringskontor.

– En av grunnene tror jeg er at de andre store bedriftene vi følger opp er fornøyde med den jobben vi gjør og framsnakker oss. Videre er vi veldig godt kjent med læreplanene, i og med at vi har vært med å utarbeide dem, og vi vet hvordan ting fungerer. I

tillegg kjører vi en del kurs, via MEF-skolen, som vi selv har vært med å utarbeide og som vi foreleser i. Kompetanseboka, der lærlingene dokumenterer opplæringa si, kan vi skreddersy til bedriften, og den er meget enkel for lærlingen å bruke. Det er nok summen av alle disse tingene, som har gjort dette mulig, forteller Andersen, som egenhendig skal følge opp samtlige lærlinger i AF Anlegg, enten de befinner seg på prosjekter i Kristiansand, Oslo, Drammen eller Stockholm.

UNIKT SAMARBEID

Det er også Andersen som følger opp lærlingene i de andre største medlemsbedriftene til OKAB – Implenia, NRC Group og TT Anlegg – og sammen med AF Anlegg er de nå i ferd med å utvikle et helt spesielt samarbeid.

– De opplæringsansvarlige i disse store bedriftene har snakket sammen, og planlegger å reise rundt på skolebesøk sammen, hvor også vi i OKAB er med. Tanken er at vi skal reise rundt på skolene som én enhet. Og dersom jeg for eksempel reiser sammen med bare én av de store bedriftene i gruppen, så representerer vi også de bedriftene som ikke er til stede, og passer på at også deres interesser blir ivarettatt. Jeg tror dette samarbeidet er unikt. Disse bedriftene er jo konkurrenter, og likevel samarbeider de så bra om rekruttering. Det er knallbra! sier Andersen.

– Det er veldig spennende å følge opp alle lærlingene i disse store bedriftene. Samtidig er det selvfølgelig kjempeviktig å huske på at vi har et ansvar også for de små og mellomstore bedriftene i OKAB- og MEF-systemet. Det er jo dem det er flest av, og de skal vi selvfølgelig ivareta. Det er mulig å ha flere tanker i hodet på én gang, avslutter han bestemt. ■

TENTE LYS: Opplæringskonsulent Ivar Helge Andersen informerer lærlingene om hva de kan forvente når han og OKAB skal følge dem opp fremover.

SAMLET: NRC satser på lærlingene. Her er de samlet på det nylig gjennomførte lærlingetreffet. (Foto: NRC Group Norge)

Satser på lærlinger

Også NRC Group Norge samlet nylig alle sine lærlinger til et lærlingetreff. Kompetanseheving og teambuilding stod blant annet på agendaen på det to dager lange arrangementet.

Av: Redaksjonen – anleggsmaskinen@mef.no

– Det å arrangere en slik samling, ser vi kan ha stor nytteverdi for alle parter, ikke minst lærlingene. Det er også en fin mulighet for oss å bli bedre kjent med bedriften og lærlingene – som for øvrig er en flott og engasjert gjeng, sier opplæringskonsulent i Opplæringskontoret for anleggs- og bergfagene (OKAB), Ivar Helge Andersen.

– Når NRC Group gjennomfører et arrangement som dette, viser de at de er en bedrift som tar lærlingene på alvor, sier han.

VARIERTE FAGLIGE SESJONER

Årets temaer dreide seg i all hovedsak om kulturbygging og HMS. Administrerende direktør i NRC Group Norge, Arild Moe, holdt et innlegg om kultur og verdier til et engasjert publikum.

– Det største inntrykket jeg sitter igjen med er at vi har en gjeng med dyktige, engasjerte og motiverte lærlinger. De imponerer meg, rett og slett! At dette kommer til å bli dyktige fagarbeidere som NRC Group kan ha glede av inn i fremtiden er jeg absolutt overbevist om, sier Moe.

GODT SAMHOLD GIR GODT SAMARBEID

– I tillegg til kursing og kompetanseheving, er det viktig for oss å skape en arena hvor lærlingene kan bli bedre kjent med hverandre. Godt samhold fører gjerne til godt samarbeid, og det er det viktig for oss å legge til rette for, sier Even Hedland, opplæringsansvarlig og ansvarlig for NRC Skolen i NRC Group Norge.

– I tillegg til å takke våre fantastiske lærlinger for deres engasjement disse

dagene, ønsker jeg også å rette en takk til opplæringskontorene, Fair Play Bygg og Romerike brann og redning, som holdt kurs for oss.

RETTIGHETER OG FORPLIKTELSE I BRANSJEN

Fair Play Bygg informerte lærlingene om deres rettigheter, og ga et innblikk i arbeidslivskriminalitet og varsling.

– Det er viktig at lærlinger får et positivt møte med arbeidslivet, og blir kjent med hvilke rettigheter og plikter som følger med det å være ansatt, sier Morten Haukeland i Fair Play Bygg.

– Det er også utrolig inspirerende å se hvor mye NRC Group legger ned av ressurser for å tilrettelegge for lærlingene, avslutter Haukeland. ■

POWERCARBIDE FOR TØFFE FORHOLD

PowerCarbide er en samling av våre beste og nyeste hardmetall utviklet for de mest krevende fjellforhold. Med sine enestående egenskaper forbedrer PowerCarbide din produktivitet, øker levetiden og gir deg lengre sliperintervall.

Kontakt oss idag:

Øivind Skovly	90 83 39 05
Roger Langaker	90 99 67 32

ROCKTECHNOLOGY.SANDVIK/POWERCARBIDE

Er du klar for vinteren?
Gjør vintervedlikeholdet enklere, raskere og mer kostnadseffektivt med en Multimaskin fra Lännen. Raskere enn en hjullaster, full hydrostatisk drift og ekstreme oljekapasiteter for drift av et hav av utstyr!

ØMS Rail & Maskin AS
-Din partner innen Anlegg & Bane
Øvre Skaugvei 14, 1911 Flateby
Tlf: (+47) 41 00 46 20
www.oems.no

WINTER IS COMING!

Har du en tilt som ikke skal brukes gjennom hele vinteren? Da er tiden kanskje inne for en service og kontroll?

Tilten står utsatt til og får mye påkjenninger, da kan det være lurt å gi den litt kjærlighet når man har muligheten.

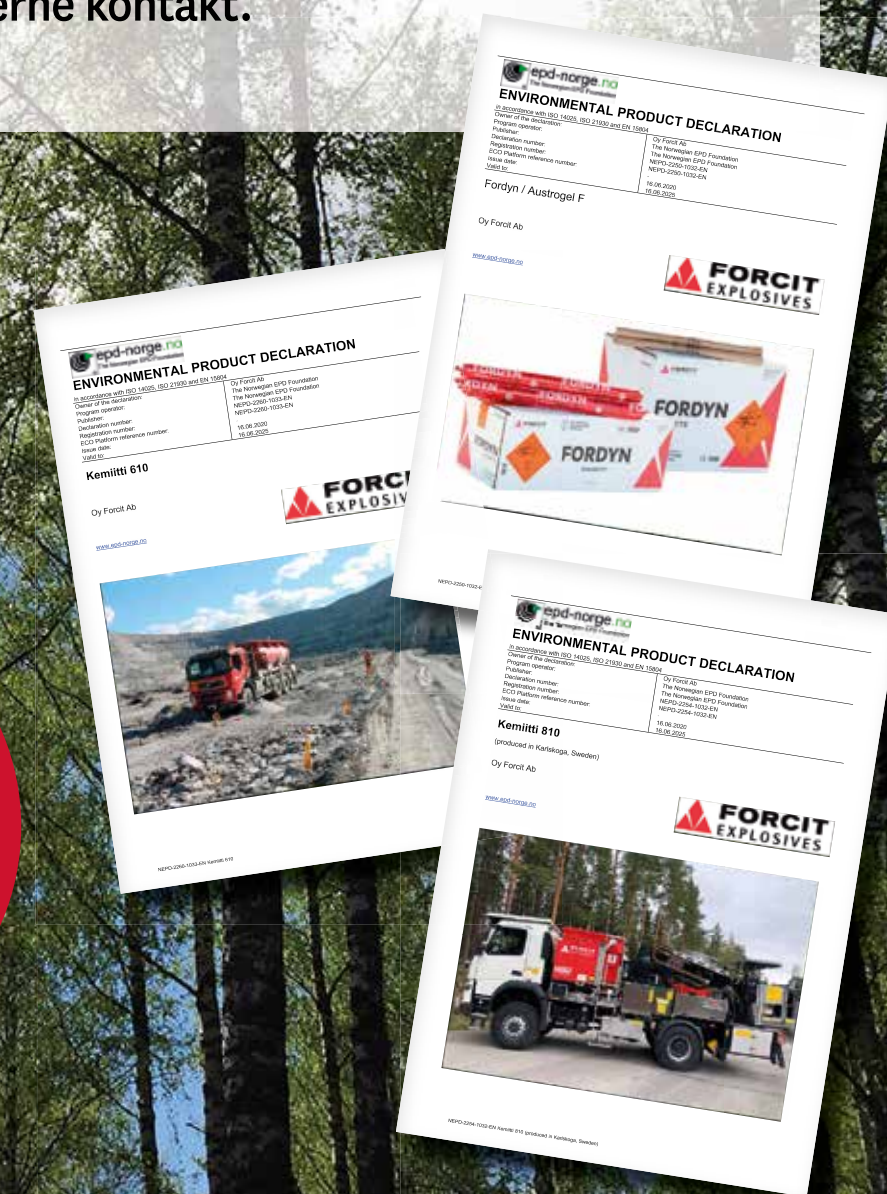

STEELWRIST
EARTHMOVING EFFICIENCY

www.steelwrist.com

FOKUS PÅ MILJØ OG BÆREKRAFT

Vi har miljødeklarasjoner (EPD) på våre sprengstoffprodukter. Vi kan hjelpe deg i ditt arbeid med miljøregnskap. Ta gjerne kontakt.

Vår
Bærekrafts-
rapport 2020
» forcitexplosives.no

EPD = Environmental Product Declaration
finnes på www.epd-norge.no

FORCIT
EXPLOSIVES

Nytt team i Anleggsmaskinen

Både redaktør og journalist er nye når Anleggsmaskinen tar fatt på et nytt år.

Njål Hagen (55) er nyansatt journalist i Anleggsmaskinen. Njål har lang erfaring fra ulike sider av anleggsbransjen, og har blant annet vært journalist og redaktør i Anlegg & Transport og Anleggsmagasinet, fagsjef bærekraft og miljø i Norsk Bergindustri og fagsjef i MGF. Han kommer nå fra stillingen som redaktør i Geo365.

– Jeg gleder meg veldig til å ta fatt på nye oppgaver i Anleggsmaskinen. Det er ikke til å legge skjul på at jeg har savnet operativt journalistisk arbeid i anleggsbransjen. Dette blir nesten som å komme hjem, sier en fornøyd Njål Hagen.

– I Njål får vi en journalist med stor kjennskap til bransjen, ikke minst når det gjelder det faglige og tekniske aspektet. Jeg er overbevist om at vi to vil bli et kjempebra team, og jeg gleder meg til at vi sammen skal ta Anleggsmaskinen videre, sier Runar F. Daler, som allerede har overtatt som redaktør.

Daler har jobbet som journalist i Anleggsmaskinen i en årrekke, og har dekket det

NY GIV: Redaktør Runar F. Daler (t.v.) og journalist Njål Hagen gleder seg til å ta fatt på oppgaven med å videreutvikle Anleggsmaskinen. De tar gjerne imot tips til saker fra dere lesere der ute. (Foto: Kari Druglino-Nygaard).

meste som har rørt seg i bransjen. Han er utdannet journalist fra University of South Florida og har tidligere vært kommunikasjonsleder i Peab i mange år, samt informasjonskonsulent i IBM før det.

TA KONTAKT!

Det nye teamet vil være operativt fra 1. januar 2022.

– Dette blir spennende! Vi tar mer enn gjerne imot tips fra dere lesere der ute om

alle mulige saker. Enten det er spennende prosjekter, interessante mennesker, spesielle maskiner eller andre ting. Det er bare å ta kontakt med oss, oppfordrer Daler og Hagen.

Runar F. Daler, redaktør,
runar.daler@mef.no, Tlf.: 482 46 412

Njål Hagen, journalist,
nj.al.hagen@mef.no, 917 93 407

Overgangsperioden i ledningsregistreringsforskriften forlenget

Ny dato for ikraftsetting av betalingsreglene i ledningsregistreringsforskriften blir 1. juli 2022.

Det opplyser kommunal- og distriktsminister Bjørn Arild Gram i en pressemelding

Illustrasjonsfoto: Jørn Sørderholm

fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Forsvarlig forvaltning og vedlikehold av ledningsnett er en forutsetning for verdiskaping, god helse og høy levestandard. Eiere av slike ledninger skal dokumentere plasseringen av ledningene, slik at de kan lokaliseres på en effektiv og sikker måte selv om de er nedgravd.

Reglene tok til å gjelde fra 1. juli 2021, men med en overgangsperiode for enkelte bestemmelser. Overgangsperioden gir aktørene fleksibilitet slik at de lettere skal kunne tilpasse seg nye regler om tilbake-rapportering av opplysninger om ledninger

som blir flyttet under anleggsarbeider, og begrensninger i adgangen til å ta betalt for lovpålagt informasjon.

– Vi er glade for at Kommunal- og moderniseringsdepartementet har vedtatt å utsette ledningsforskriftens krav til tilbake-rapportering til 1. juli 2022, sier leder for næringspolitikk og kompetanse i MEF, Finn N. Bangsund.

– Vi i MEF var med å be om utsettelse fordi entreprenørene trenger mer tid til å sette seg inn i forskriften og fordi ledningseierne ikke er klare til å ta imot ledningsdata. Vi etterlyser også en justering av standarden til Statens kartverk og klarhet i hvordan tilbakereporteringsdata skal foregå. Det må være på plass før reglene trer i kraft dersom vi skal lykkes.

NYE REGLER: Tre- og fireakslede lastebiler som har påmontert utstyr til vinterdrift, kan ha en lengde på inntil 14 meter, mot normalt 12. Videre kan de ha en bredde på 3,50 meter, og en transportbredde på 3,00 meter, uten at det søkes dispensasjon. (Foto: Harald Vingelsgaard).

Det er også nye dispensasjonsregler for dumperkjøring. (Foto: Runar F. Daler).

Økte tillatte lengder og bredder for brøytebiler med påmontert brøyteutstyr

Vegdirektoratet har bestemt at tre- og fireakslede lastebiler som har påmontert utstyr til vinterdrift, kan ha en lengde på inntil 14 meter, mot normalt 12.

Dette går fram av nye vedtatte forskriftsendringer i bruksforskriften kap. 5, for brøytebiler og dumpere. Det er også bestemt at lastebil, traktor og hjullaster

med påmontert utstyr for vinterdrift kan ha en bredde på 3,50 meter, og en transportbredde på 3,00 meter, uten at det søkes dispensasjon. På bredder utover dette kan det søkes dispensasjon som før.

Videre er det bestemt at kryssing av vei med dumper som har større vekt og dimensjoner enn det som er tillatt, kan det søkes dispensasjon for. Det kan også søkes om dispensasjon for kjøring med dumper langs vei, da med

inntil 13 tonn aksellast og 26 tonn boggilast.

Endringene vil være unntak fra bestemmelsene om maksimalt tillatte dimensjoner (lengde og bredde) for brøytebiler og vektor (aksellast og totalvekt) for dumpere.

De nye bestemmelsene trådte i kraft 15. desember 2021.

Spørsmål kan rettes til Espen Wicken i MEF, ewi@mef.no eller 911 64 135.

Rekkverk kan redde liv.

Vi kan rekkverk. Det har vi holdt på med i snart 50 år.

Enda bedre. Hver dag. For å redde liv langs veien.

agjerde.no

G
GJERDE

Utleie av tunnelrigger

Rental.one sørger for at du er konkurranse-dyktig når jobben krever utstyr du ikke har.

- ✓ To- og treboms rigg
- ✓ Serviceteam
- ✓ Drift og Vedlikehold
- ✓ Vi leverer i hele Norge

Scan for å lese mer

Rental.one

utleie@rental.one // 400 02 194

GODT OPPMØTE: Halvparten av landets lærlinger møtte opp på tidenes første samling for skogsoperatør-lærlinger, i regi av MEF avdeling Skog. (Foto: Arne Kristian Holter).

Samlet skogsoperatør-lærlingene for første gang

I slutten av november arrangerte MEF Skog sin aller første læringsamling. Hele 29 skogsoperatørlærlinger troppet opp på Biri, noe som er om lag halvparten av alle lærlingene i landet.

Av: Hilde Chruichshank – anleggsmaskinen@mef.no

Med fokus på rekruttering til skognæringa, særlig av kvinnelige lærlinger, lå alt til rette for en helg fylt med faglig påfyll, nettverksbygging og interessante innslag fra spon-sorer som Ponsse og Komatsu.

Leder i MEF Skog, Bjørn Lauritzen, forteller at samlinga har blitt opprettet for å gjøre stas på lærlingene.

– De er ikke så mange, men de er ekstremt viktige for hele verdikjeden. Derfor må vi motivere dem til å fortsette å ta fagbrev og bli skogsmaskinførere, sier han.

REKRUTTERING PÅ AGENDAEN

Skognæringa har per i dag 59 lærlinger, og kun fem av disse er kvinner. Det lave antallet er en av grunnene til at rekruttering av kvinner til skognæringa har stått i søkelyset i det siste. Bjørn Lauritzen legger til at når man i prinsippet rekrutterer fra kun halvparten av befolkningen, går man glipp av veldig mange gode hoder og gode skogsmaskinførere.

– Det er helt klart en ambisjon for oss å få flere damer og jenter med i vår bransje, slår han fast.

Videre understreker han at man slettes ikke trenger være stor og sterk for å kunne utføre yrket, og at jentene er minst like gode til å kjøre maskin som gutta. Han oppfordrer jentene til å søke på en av landets åtte skogskoler og oppleve hvor flott det er å jobbe ute i skogen.

– For den som er glad i skog og natur, friluftsliv og selvstendig arbeid er dette den perfekte jobben, sier han.

Interessen for skogfaget ser imidlertid ut til å øke, og antall lærlinger har økt de siste 10-15 årene. Dette er en positiv utvikling,

men Lauritzen legger til at det er et generasjonsskifte i bransjen. Mange blir pensjonister de neste 10 årene og behovet for nye faglærte begynner derfor å melde seg.

MED OKAB PÅ LAGET

Under samlinga fikk man også mulighet til å bli bedre kjent med Opplæringskontoret for anleggs- og bergfagene (OKAB), og arbeidet de gjør med tilrettelegging for alle parter, inkludert rekruttering. Den som starter som lærling i dag vil få mulighet til å suge til seg uverderlig kunnskap fra ringre-

KVINNER I SKOGEN: De kvinnelige lærlingene møtte fulltallig opp. Fra venstre: Jenny Esbjørnsen, Andrea Olava Almås Simonsen, Vilde Komperud, Mari Gladhaug og Anne Olsen. (Foto: Arne Kristian Holter).

KOSELIG: Det var ordentlig hyggelig stemning rundt bålet i skogen på Honnetoppen. (Foto: Bjørn Lauritzen).

vene i bransjen. I innlegget fra OKAB, ved opplæringskonsulent Frode Fadum Holm, ble det også lagt vekt på hvor viktig det er at man som lærling tar initiativ og stiller spørsmål, kanskje særlig til dem som virker litt utilnærmelige i starten.

Fadum Holm forteller at OKAB jobber for å rekruttere flere til skogfaget, og at de går inn tidlig på ungdomsskolen og videregående skole, og prater med både foreldre og lærere. De kjører også sikkerhetsuker på videregående skole, kjøper klær til elevene, organiserer utplasseringer hos godkjente bedrifter og prøver å kurse så godt de kan hele året. OKAB har fullt fokus på at lærlingene skal trives, og Fadum Holm understreker at han alltid er tilgjengelig for sine lærlinger.

NÆRT SAMHOLD TIL TROSS FOR GEOGRAFISK AVSTAND

Til tross for store geografiske avstander mellom bedriftene, ser man et tydelig samhold i bransjen. Ifølge Lauritzen er noe av grunnen til dette at folk er veldig genuint opptatt av det de driver med og at man også har skogen som hobby.

– Man har en veldig stolthet i det å være skogsarbeider. Det har blitt veldig gjevt, og det er vi selvfølgelig glade for, sier han.

Ettersom man i skognæringa stort sett jobber i hver sin maskin, er det en bransje som i svært liten grad har blitt påvirket av pandemien og begrensningene smittevernstiltakene kan føre med seg. Med et lite unntak ved påsketider i fjor, har skogsbransjen faktisk vært nesten helt uberørt.

– Vi er robuste mot pandemier, sier Lauritzen med glimt i øyet.

VIL HA FLERE KVINNER I SKOGBRUKET

Blant dem som fikk ordet på samlinga, var Tora Aurstad (22). Hun var i sin tid den første kvinnelige skogfaglærlingen nord for Dovre, og hun har valgt å spe på fagbrevkompetansen med videre utdanning som bachelorstudent i skogbruk på Evenstad.

Der er hun eneste elev med fagbrev i sin klasse. Hun mener det er viktig at vi får inn flere kvinner i dette yrket. Hun er imidlertid redd for at potensielle lærlinger vil la seg skremme av skrekkehistorier og slengbe-merkninger. Hun oppfordrer derfor andre jenter til å søke.

– Det er utrolig morsomt. Du lærer så utrolig mye mer ved å gjøre det i praksis. Om du går så langt som at du ordner deg med et fagbrev, så kan du jo alltså studere igjen etterpå, og bli lege eller frisør, eller du kan begynne på høyere utdanning. Hvis du blir lei, så kan du bare hoppe tilbake til fagbrevet ditt. Du er jo garantert jobb når du har det, sier hun.

KVINNENETTVERK I ANMARSJ

Det nasjonale nettverket for unge skogskolekvinner i utdanning har blitt opprettet nettopp for at kvinner skal føle seg mer hjemme i bransjen. Nettverket skal være brukerstyrt, med den uavhengige organisasjonen Kvinner i Skogbruket som støtte-

funksjon. Og nettopp Kvinner i Skogbruket var representert på samlingen ved daglig leder i sekretariatet, Britt T. Godtlund, som delte podiet med Aurstad.

– Ikke alle greier å sette krav eller si nei, eller rett og slett gi beskjed når noe ikke føles greit på jobb. Det kan være godt å ha en annen dame som kjører skogsmaskin som man kan sende melding til når man har fått en kommentar man ikke helt klarer å ta stilling til. Bare det å snakke med noen andre enn «en 50 år gammel kar i skogen» har mye å si, sa Aurstad til forsamlingen.

VEIEN VIDERE

Bjørn Lauritzen var svært fornøyd etter utført samling.

– Tilbakemeldingene jeg har fått er at det var en nyttig samling, og lærlingene har satt pris på initiativet. Det er første gang vi gjør dette, men det blir ikke siste. Målet er å gjenta det annethvert år fremover, avslutter han.■

VEL BLÅST: Leder i MEF Skog, Bjørn Lauritzen, var fornøyd med samlinga. (Foto: Runar F. Daler).

FAVORITT: Tora Aurstad i sin favorittmaskin, en John Deere JD1270e. (Privat foto).

AUSTIN NORGE AS

Passerer tradisjonelle sprengstoffer moderne miljø og sikkerhetstenkning?

Hvordan møter 1800-talls teknologi en risikoanalyse i 2021? Hvordan kan vi spreng med den risiko og det miljøavtrykk det representerer? Finnes det alternativer?

Alfred Nobel var genial, men miljø/HMS var kanskje ikke hans fremste fokus. Ikke desto mindre benyttes produkter svært like de produkter Nobel fant opp på 1860 tallet den dag i dag.

Hvordan ser en verden uten bruk av sprengstoff ut? Hvordan skal vi bygge veg og drive tunneler? Hva skal erstatte pukk og tilslag til betong og asfalt? Hvordan skal vi få tilgang til våre mineralressurser?

Austin Powder har et oppdrag: Vi vil forbedre verden vi lever i ved sikker og ansvarlig bruk av sprengstoffer.

Vi må sørge for å bruke sprengstoff på en trygg og sikker måte, vi må sørge for at det ikke havner i urette hender og vi må bruke de sprengstoffene som gir minst miljømessig avtrykk.

Tennmidler (Fra fenghetten til elektronikk)

Tennmidler har hatt en rivende utvikling, men hva med miljøet? Austin Powder jobber med å bli kvitt tungmetallene i alle våre tennsystemer. Vi har også kommet med et plastfritt alternativ til tennsystem i tunnel.

Fra dynamitt til emulsjon

Austin produserer en høyenergi emulsjon - Emulex som har vært tilgjengelig i markedet i mange år. Den er en god erstatning for dynamitt, og har klare helse, miljø og sikkerhetsmessige fortrinn fremfor dynamitt. I andre europeiske markeder har patronerte emulsjoner overtatt for dynamitter, men ikke i Norge.

Austin Powder har utviklet APB booster (benyttes til initiering av bulksprengstoff) basert på emulsjonssprengstoff.

Denne er like giftfri som de andre av våre emulsjonssprengstoffer. Emulex er også tilstrekkelig til opptenning av bulk-sprengstoff som Hydromite emulsjon eller Austinite - Anfo. Ved forsiktig sprengning tyder bruk av Emulex på lavere vibrasjoner enn ved vanlig dynamitt.

Fra patronert sprengstoff til bulk

En utvikling som har redusert tungt manuelt arbeid, og ikke minst redusert kostnader, og er et HMS vennlig alternativ i forhold til dynamitt.

Oppsummert kan vi si at Emulex, APB og kontursprengstoffet Emuline gir følgende fordeler:

Helse = Ingen hodepine. Miljø = ingen giftige utslipp og en reduksjon i CO₂ på 50% i forhold til dynamitter. Sikkerhet = mange ganger sikrere enn dynamitt mot slag og støt. Vi har i løpet av de årene Austin har produsert patronerte emulsjoner ikke opplevd detonasjon ved graving, pigging eller knusing av sprengstein hvor det er benyttet Emulex. Kan det samme sies om dynamitter?

Men husk en ting - patronerte emulsjoner er sprengstoff og skal håndteres som det uansett - vi må ikke «senke garden» selv om vi øker sikkerheten.

Effekten av Emulex ligger på 95% prosent av dynamitt, men til forskjell fra dynamitt holder den detonasjonshastigheten selv ved mindre diameterer - det gjør absolutt ikke dynamitter. Den er dessuten 100% vannufølsom - det er ikke dynamitt - har du gulrøyk i salvene kan det godt være dynamitten som er årsaken.

ANNONSE

Dynapac Seismic CA1500 - CA6500

Shaking up compaction

Seismic - så oppnår du raskere ditt kompakteringsmål, sparer overfarter og drivstoff

For mere informasjon så kontakt Dynapac Norge AS
Industriveien 8, N-1870 Ørje
Tel: 40455100

DYNAPAC
FAYAT GROUP

www.dynapac.com

:KOM TRYGT FREM

Betong er fremtidens byggemateriale, som bidrar til sikre og varige tunneler, broer, veier og havner. Vi gjør reisen din tryggere.

Ølen Betong

Tlf 4888 9900 • olenbetong.no

Austin Norge AS

Kobbervikdalen 75
3036 Drammen, Norway
Tel: +47 32 82 68 70
post@austin.no
www.austin.no

AUSTIN POWDER

Endelig kan vi møtes igjen på Arctic Entrepreneur

18. januar åpner dørene på Arctic Entrepreneur 2022. Folk i bransjen fra hele landet møtes igjen til fagprat, messe og fest i The Qube på Gardermoen. Her er noe av det som venter dem.

Tekst: Redaksjonen - anleggsmaskinen@mef.no

Tiden fra nyttår til slutten av januar er kort for mange. De store byggeprosjektene trosser snø og is, og kjører ufortrødent på. Lastebiler og maskiner er travelt opptatt med vinterdrift landet rundt.

Da møtes en stor andel nøkkelpersoner i norsk entreprenørnæring til Arctic Entrepreneur. Nok en gang inviteres det til møteplass i The Qube, vegg i vegg med Clarion Hotel & Congress Oslo Airport. Inntil den vestlige rullebanen på OSL møtes entreprenører, utstillere, myndigheter og fagfolk til tre sosiale og faglig sterke dager. Et av årets høydepunkt for mange.

ETTERLENGTA MØTEPlass

Arctic Entrepreneur ble avlyst i 2020, og mange har knapt vært på reisefot siden Norge stengte ned. Hvis alt går etter planen,

så blir det en sårt tiltrengt pause fra hverdagen på Gardermoen i januar.

– Mange dyktige mennesker har jobbet mye med Arctic Entrepreneur 2022. Vi har et bredt og solid faglig program og et underholdningsprogram jeg tror de besøkende vil like. Dette er vi virkelig stolte over. Vi gleder oss veldig til å invitere alle gjestene inn igjen, sier prosjektleder Kari Druglimo-Nygaard i Arctic Entrepreneur-arrangør MEF.

FAGLIG PROGRAM

Et spennende, solid og aktuelt faglig program har alltid vært et kjennetegn ved Arctic Entrepreneur. Så også i 2022.

Ett av de heteste temaet akkurat nå for tiden er hva som skjer med nye klimakrav og utslippskutt i bransjen. På tirsdag blir det

sekvens med både leverandører og entreprenører på scenen.

– Jeg gleder meg til å vise frem de gode historiene fra bransjen om entreprenører som snur seg rundt og ser løsninger der andre ser problemer, sier kommunikasjons-sjef i MEF, Fredrik Tronhuus.

HVORDAN UNNGÅ KONFLIKTER

Konflikter og tvister i bransjen er alltid et hett tema. Og kanskje viktigst – hvordan kan man unngå dem. Morten Tveten fra Mekling.no og advokat Arne Engesæth i DLA Piper, gir råd til entreprenører på hvordan forebygge og løse tvister og uenigheter.

I tillegg får vi også råd fra økonom ved John Peter Alstad i Svea Finans, som gir tre tips for bedre lønnsomhet for entre-

prenører. Alstad er aktuell med en bok hvor han deler sine tips – og en regnskapsmetode som er avgjørende for kontroll på økonomien. Stikkord: Løpende avregning-smetode.

– Den er kjernen i alt. Hvis du ikke har kontroll på det, så kan du lure deg selv, omgivelsene, ansatte og långivere. Også styret kan bli forledet til å tro at den økono-

miske situasjonen i bedriften er bedre enn den egentlig er, sier John Peter Alstad.

VA OG SPRENGNING PÅ PROGRAMMET

Onsdag blir det parallelle sesjoner med vann og avløp, sprengning, sikkerhet og beredskap og et nytt seminar på gjenvinning.

Direktør Thomas Breen i Norsk Vann

åpner seminaret om VA, før det blir innlegg om massehåndtering, anleggsrørleggerfaget og erfaringer fra skredet på Gjerdrum ved Toril Hofshagen i NVE.

– Det betyr mye at Toril Hofshagen tar seg tid til å komme på Arctic Entrepreneur, sier leder for næringspolitikk og kompetanse i MEF, Finn N. Bangsund.

– Da får vi høre om NVEs erfaringer fra

VEITEKNISK INSTITUTT TILBYR MÅLING AV

STØVNEDFALL OG STØY FRA PUKKVERK

Våre målinger er i henhold til krav i Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften Kapittel 30).

VEITEKNISK INSTITUTT
Alt innen teknologi og infrastruktur
Fjordveien 3, 1363 Høvik | Tlf: 67 10 10 90 | E-post: post@veiteknisk.no

VÅRE KONSULENTER:

- har lang erfaring
- kan engasjeres på timebasis
- reiser landet rundt på målinger

raset. Vi skal også få høre mer om riktige masser i VA-grøfter, og om det nye Anleggsrørleggerfaget og hvordan det blir.

SIKKERHET OG ULYKKER

– Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap forteller om nye utfordringer knyttet til elektrifisering, brann og sprengstoff, og de har tradisjon tro en gjennomgang av siste nytt og hendelser siste året, sier Frode M. Andersen, leder for HMS/KS og fagansvarlig for sprengning i MEF.

Det blir også et eget seminar innenfor temaet gjenvinning. Her er det Mottakskontroll på mottaksanlegget som står i fokus.

Her vil blant annet MEFs advokat Thomas Kollerød fortelle om næringsavfall. Hvem har ansvar for næringsavfallet og hva koster det å gjøre feil?

Onsdag ettermiddag skal kunnskapsminister Tonje Brenna utrope vinneren av Årets lærebedrift i utstillingshallen.

INNFØRING I NYE KURS OG FORSKRIFTER

Det har vært mange spørsmål knyttet til ny ledningsregistreringsforskrift det siste året. På torsdag vil det være mulig å få en

gjennomgang av bakgrunnen for forskriften, og innholdet.

På torsdag kan du også få en kort innføring i begreper og faser i et BIM-prosjekt. BIM – Bygningsinformasjonsmodulering. Hva innebærer det å jobbe i et modellbasert prosjekt? Arild Løvteit vil introdusere et helt nytt kurs innen dette temaet.

Sprengning, sikkerhet og beredskap og Gjenvinning har seminar fram til lunsj også på arrangementets siste dag.

STOR OG SPENNENDE UTSTILLING

Utstillingen på Arctic Entrepreneur er også i 2022 fyldig og variert. Arrangøren har videreført og videreutviklet konseptet der matservering og mye av "det sosiale livet" foregår i den store utstillingshallen.

Her kan man med andre ord få seg en matbit, slå av en prat med kenninger og få med seg nyheter på utstysfronten fra leverandørene. Alt i samme rom. Med nesten 100 utstillere samlet vil det være mulig å finne noe interessant for alle og enhver.

Som gjest kan du besøke utstillingen helt gratis. Du må betale for lunsj, seminarer og middager, men dersom du ønsker å ta en titt

på den spennende utstillingen, så trenger du ikke å betale.

VARIERT UNDERHOLDNING

Faglig program og utstilling er vel og bra. Men det er på kveldstid moroa virkelig starter. Som vanlig har arrangøren stilt opp et kvelds- og underholdningsprogram som seg hør og bør. Se bare her:

■ Tirsdag kveld - Vinterfesten. Komiker Henrik Fladseth og coverbandet Loveshack på scenen.

■ Onsdag kveld - Brakkemiddag. Komiker Nils Ingar Aadne og det trønderske bandet Sie Gubba på scenen. Og ja: Det serveres flesk og duppe!

■ Pianist Kjetil Sunde holder det gående i pianobaren alle kveldene. Her kan du også ta et slag shuffleboard.

Nytt i 2022 er at middagen serveres i en egen del av utstillingshallen,

DIN MASKINELEKTRO LEVERANDØR

Hvorfor velge Startax?

- Bredt sortiment på lager
- Rask levering
- Kvalitet til gode priser
- Mange års erfaring og kompetanse
- Stor fokus på deler til hybride og elektriske kjøretøy og maskiner
- Vi leverer også deler til kjøretøy, landbruk og marine

STARTAX
MASKIN-TEKNISK AS

www.startax.net - post@startax.no
Rosenholmveien 20, N-1252 Oslo
22 62 05 50

Hvem er årets lærebedrift 2021?

For femte år på rad skal Maskinentreprenørenes Forbund (MEF) kåre landets beste lærebedrift. Mens fjorårets kåring måtte gjøres digitalt, vil årets beste lærebedrift kåres på «vanlig måte», på Arctic Entrepreneur i januar. Kunnskapsminister Tonje Brenna skal stå for utdelingen av prisen.

Tekst og foto: Runar F. Daler - rd@mef.no

KANDIDAT 1	
Håkonsen & Sukke Landskapsentreprenør AS:	
Nominert av:	MEF region Sørøst
Hjemsted:	Tønsberg, Vestfold og Telemark
Omsetning (2020)	173 millioner kroner
Antall ansatte:	86
Antall lærlinger:	17 (19,8 % av arbeidsstokken)
Lærlinger i hvilke fag:	17 i anleggsgartnerfaget
Antall fagbrev siste tre år:	7

KANDIDAT 2	
Grunnarbeid Entreprenør AS:	
Nominert av:	MEF region Midt
Hjemsted:	Ranheim, Trondheim, Trøndelag
Omsetning (2020)	103 millioner kroner
Antall ansatte:	40
Antall lærlinger:	5 (12,5 % av arbeidsstokken)
Lærlinger i hvilke fag:	2 i vei- og anleggsfaget, 1 anleggsgartnerfaget, 2 i anleggsmaskinførerfaget
Antall fagbrev siste tre år:	6

KANDIDAT 3	
Ramlos AS:	
Nominert av:	MEF region Øst
Hjemsted:	Os i Østerdalen, Innlandet
Omsetning (2020)	47 millioner kroner
Antall ansatte:	37
Antall lærlinger:	6 (16,2 % av arbeidsstokken)
Lærlinger i hvilke fag:	4 i anleggsmaskinførerfaget, 2 i yrkessjåførfaget.
Antall fagbrev siste tre år:	4

Maskinentreprenørenes Forbund (MEF) ønsker å premiere foretak som i særlig grad har utmerket seg i sitt arbeid med oppfølging av lærlinger og/eller lære kandidater. Håpet er at prisen kan bidra til å synliggjøre det viktige utdanningsarbeidet som gjøres av næringslivet hver eneste dag, og at den vil inspirere og motivere bransjen som helhet.

NI KANDIDATER – TRE FLERE ENN VANLIG

Vanligvis har det vært seks kandidater til den høythengende prisen; én fra hver geografiske region i MEF. I år er imidlertid konkurransen utvidet til også å inkludere de tre selvstendige fagfeltene i MEF; avfall/gjenvinning, brønnboring og skog. Nåløyet har altså blitt enda trangere, med hele ni kandidater.

Ifølge MEFs priskriterier er det hovedsakelig to måter en bedrift kan utmerke seg særlig positivt på:

1) Bedriften kan vise til høy gjennomføringsgrad for lærlinger og/

KANDIDAT 4	
TP Maskin AS:	
Nominert av:	MEF region Nord
Hjemsted:	Finnsnes, Senja kommune, Troms og Finnmark
Omsetning (2020)	65 millioner kroner
Antall ansatte:	35
Antall lærlinger:	2 (5,7 % av arbeidsstokken)
Lærlinger i hvilke fag:	2 i anleggsmaskinførerfaget
Antall fagbrev siste tre år:	4

KANDIDAT 5	
Fiskå Maskin AS:	
Nominert av:	MEF region Sørvest
Hjemsted:	Tau, Strand kommune, Rogaland
Omsetning (2020)	55 millioner kroner
Antall ansatte:	40
Antall lærlinger:	3 (7,5 % av arbeidsstokken)
Lærlinger i hvilke fag:	3 i anleggsmaskinførerfaget
Antall fagbrev siste tre år:	7

KANDIDAT 6	
Ramsdal Maskin AS:	
Nominert av:	MEF region Vest
Hjemsted:	Florø, Kinn kommune, Vestland
Omsetning (2020)	54 millioner kroner
Antall ansatte:	24
Antall lærlinger:	9 (37,5 % av arbeidsstokken)
Lærlinger i hvilke fag:	5 i vei- og anleggsfaget, 3 i anleggsmaskinførerfaget, 1 anleggsgartnerfaget
Antall fagbrev siste tre år:	5

eller lære kandidater som begynner i bedriften; en høy andel har bestått fagprøven eller kompetanseprøven. 2) Uavhengig av gjennomføringsgrad kan bedriften vise til at lærlinger og/eller lære kandidater har hatt en svært positiv utvikling når det gjelder mellommenneskelige ferdigheter og beherskelse av faget. Utviklingen hos lærling/lære kandidat skyldes i betydelig grad tett oppfølging fra bedriftens side.

JURYEN

Juryen som skal ta den særdeles vanskelige avgjørelsen består av representanter fra Norsk Arbeidsmandsforbund, MEF og OKAB. Juryformann er Stein Gunnes, som også er leder for avdelingen strategi og kompetanse i MEF.

De ni nominerte bedriftene har alle blitt presentert her i Anleggsmaskinen i høst: Her er en kjapp oppsummering:

KANDIDAT 7	
Johansen Skogsdrift AS:	
Nominert av:	MEF avdeling Skog
Hjemsted:	Elverum, Innlandet
Omsetning (2020)	53 millioner kroner
Antall ansatte:	30
Antall lærlinger:	2 (6,7 % av arbeidsstokken)
Lærlinger i hvilke fag:	2 i skogfaget
Antall fagbrev siste tre år:	4

KANDIDAT 8	
Møre Miljøsanering AS:	
Nominert av:	MEF avdeling Gjenvinning
Hjemsted:	Stranda, Møre og Romsdal
Omsetning (2020)	17 millioner kroner
Antall ansatte:	10
Antall lærlinger:	1 (10 % av arbeidsstokken)
Lærlinger i hvilke fag:	1 i gjenvinningsfaget
Antall fagbrev siste tre år:	0 (men 4 har fagbrev, inkl. daglig leder Espen Høidal)

KANDIDAT 9	
Vestnorsk Brunnboring AS:	
Nominert av:	MEF avdeling Brønnboring
Hjemsted:	Høyland, Alver kommune, Vestland
Omsetning (2020)	173 millioner kroner
Antall ansatte:	50
Antall lærlinger:	1 (4 % av arbeidsstokken)
Lærlinger i hvilke fag:	1 i brønn- og borefaget
Antall fagbrev siste tre år:	1 (6 stk. skal ta fagprøven før jul)

Fikk rekordmange lærlinge-søknader etter prisen

Fjorårets vinnerbedrift, Geilo Tomteservice, var svært stolte da de mottok utmerkelsen Årets lærebedrift i februar i år. Og prisen har ikke gått upåaktet hen.

Tekst og foto: Runar F. Daler – rd@mef.no

– Dette var helt utrolig overraskende! Med så mange gode kandidater hadde jeg aldri trodd vi skulle nå opp. Det sa en svært glad og tydelig rørt daglig leder Hans Petter Næsselqvist i Geilo Tomteservice til Anleggsmaskinen like etter å ha mottatt vinnerdiplomet i februar 2021. På grunn av pandemien ble den gjeve prisen delt ut på et digitalt møte, og daværende kunnskaps- og integreringsminister Guri Melby gratulerte vinneren med en videohilsen. – Dette betyr utrolig mye. Ikke minst for de unge i bedriften. Det er kjempegøy å få være med på dette. Jeg er rørt langt inn i sjela, sa Næsselqvist.

SPEIELT ÅR

Når det nå snart har gått ett år siden Geilo Tomteservice mottok den høythengende prisen, legger ikke daglig leder Hans Petter Næsselqvist skjul på at det har vært et spesielt år.

– Vi har fått mange hyggelige tilbakemeldinger, særlig fra privatpersoner som har gratulert oss med utmerkelsen, forteller han. – Begge diplomene – både nominasjonen og selve vinnerdiplomet – henger på jo også på veggen her på kontoret, så når folk kommer inn hit på møter, så blir det gjerne en prat rundt den prisen, skyter driftssjef Marius Høgberg inn. – Det var jo litt synd at vi vant akkurat det ene året kåringen ikke fant sted på Arctic Entrepreneur-messa, med hele bransjen til stede. Men det var jo ikke noe å gjøre med; det var sånn det måtte bli på grunn av pandemien, sier Næsselqvist.

DOBBEL PRISVINNER

– Har prisen ført til at flere ungdommer har lyst til å bli lærling hos dere? – Ja, vi har faktisk merket en økt pågang fra skoleelever som har lyst til å komme hit som lærlinger. Vi har fått en god del flere søknader enn vanlig; til og med fra andre steder i landet – det har vi

aldri fått før. Vi hadde egentlig bestemt oss for å ta inn én ny lærling i år, men endte med å ta inn tre, smiler daglig leder Næsselqvist. – I tillegg til denne prisen vant vi faktisk også prisen for Årets lærebedrift 2020 i Viken fylkeskommune. Den prisen gjelder for alle yrkesfag. Så det har vært et fantastisk år for oss, med to lærlingepri-ser. Nå mangler det bare at vi vinner en pris for årets lærling. Det må være det neste målet, avslutter driftssjef Høgberg med et smil.

STERK KONKURRANSE

Som de fire foregående årene, har MEF også i år funnet fram til gode kandidater til prisen som Årets lærebedrift. I år er imidlertid antallet nominerte utvidet fra seks til ni. Det betyr at juryens arbeid, om mulig, har blitt enda vanskeligere enn ved tidligere kåringer. Juryformann Stein Gunnes, som også er sjeføkonom og leder for strategi og kompetanse i MEF, forteller om et svært høyt nivå på kandidatene.

– Det er en fornøyelse å få så gode kandidater til kåringen av årets lærebedrift. År etter år viser MEFs bedrifter hvor viktige lærlinger er for å utvikle og sikre en solid og bærekraftig anleggs-bransje, sier Gunnes.

– For første gang har vi også kandidater fra fagavdelingene innen skogsentreprenørvirksomhet, brønn- og spesialboring og fra gjenvinning og avfallshåndtering. Kandidatene fra fagavdelingene er alle svært gode kandidater. Det viser mangfoldet i våre bransjer og ikke minst viktigheten av rekruttering av unge, dyktige folk som vil bli fagarbeidere, sier jurylederen, som røper at det ikke er enkelt å kåre en vinner blant alle de gode kandidatene. – Det er alltid krevende å komme fram til en vinner. Juryen er godt og representativt sammensatt, noe som er viktig for å kåre vinneren. Uansett er det små marginer som skiller kandidatene, men det lille ekstra kan utgjøre forskjellen. ■

EN FORNØYELSE: – Det er en fornøyelse å få så gode kandidater til kåringen av årets lærebedrift. År etter år viser MEFs bedrifter hvor viktige lærlinger er for å utvikle og sikre en solid og bærekraftig anleggs-bransje, sier juryformann Stein Gunnes.

Hva er viktigst når du skal velge pensjonsavtale til bedriften din?

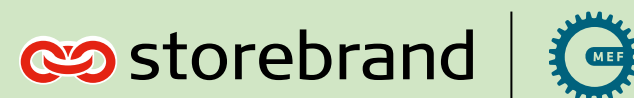
- ☐ Markedets beste avkastning
- ☐ Bransjens strengeste krav til bærekraft

(Sett to kryss)

Storebrands største pensjonsprofil slår alle konkurrenter de siste 5 årene med nesten 10 % årlig avkastning*. Og dette samtidig som vi jevnlig kåres til en av verdens mest bærekraftige bedrifter med strenge krav til selskapene vi investerer i**. Da skulle man kanskje tro at man må ofre litt avkastning. Men det er det som er det fine: For oss er det nemlig ingen motsetning mellom å tjene penger og ta vare på planeten. Det er gode penger i det.

Som medlem i MEF får bedriften ekstra gode betingelser på pensjon i Storebrand.

Les mer på storebrand.no/bedrift

Historisk avkastning er ingen garanti for fremtidig avkastning. Fremtidig avkastning vil blant annet avhenge av markedsutviklingen, forvalters dyktighet, investeringsrisiko og kostnader ved forvaltning. Avkastningen kan bli negativ som følge av kursfall. *Storebrand Balansert Pensjon sammenlignet med andre profiler med 50 % målsatt aksjeandel. Brutto avkastning siste 5 år ved utgangen av oktober ifølge Norsk Pensjon. **Dow Jones Sustainability Index.

Møt oss på
Arctic Entrepreneur,
18. - 20. januar 2022!

Vi har stand
nr. 89 og 90.

pipelife.no

NORSK
PRODUKSJON

VANN OG ENERGI ER VÅRE VIKTIGSTE RESSURSER

Pipelife Norge ser det som en viktig oppgave å bidra til et mer miljøvennlig samfunn. Våre produkter dekker reelle behov for forsyning av rent drikkevann, oppsamling og transport av avløpsvann og beskyttelse av kabler og ledninger. Vi satser på produkter med lang levetid og høy kvalitet.

PIPELIFE
always part of your life

www.fredheim-maskin.no

Fredheim Maskin AS
Myrer skog 1 - 1820 Spydeberg - Tlf.: 69 80 88 30

FREDHEIM MASKIN AS

- **Keestrack:** Knuse/Sikteverk/Matere/Stacker
- **Sandvik:** Knuse/Sikteverk
- **Telestack:** Stacker/Lasteanlegg
- **Neuenhauser:** Kverner/Sikter
- **Rammer:** Hydrauliske hammere
- **McQuiad:** Hammerbommer

SANDVIK

Keestrack

Rammer

Telestack
Mobile Bulk Material Handling

neuenhauser
Umwelttechnik

DRIVER FOR FULLT: GM Skogsdrift har totalt 13 lag som driver for fullt i skogen for tiden.

Overflod av jobber i skogen

– Vi er inne i en positiv flyt med overflod av jobber. Det sier Gunnar Filtvedt i GM Skogsdrift, som er en av Norges største skogsmaskinentreprenører. Men han mener prisene burde vært bedre.

Tekst og foto: Harald Vingelsgaard – anleggsmaskinen@mef.no

TRAVELT: Det er svært travle tider for Gunnar Filtvedt i GM Skogsdrift for tiden. (Foto: Per Fleischmann.)

GM Skogsdrift holder til på Rena i Østerdalen i Innlandet hvor det er svært mye skog.

– Vi har 11 lag fast. Nå har vi leid inn to lag i tillegg, slik at vi til sammen er 13 lag som driver for fullt i skogen, sier Filtvedt.

Et lag består av en hogstmaskin og en lassbærer. Han har 11 hogstmaskiner og 12 lassbærere, inkludert en ekstra lassbærer. Han har også en gravemaskin og lastebil til å pusse opp etter driftene.

GM Skogsdrift hogger skog fra Rendalen i nord til Stange i sør. De kjører mest for Glommen Mjøsen Skog. Samtidig har de fast kjøring for noen store skogeiere, Romedal Almenning og Stange Almenning.

GM Skogsdrift AS kan velge og vrake i jobber for tiden.

– Vi har mange sagtømmerrike drifter som gir høy produksjon. Men han mener de burde fått bedre betalt for kjøringen i skogen.

– Vår inntjening burde gjenspeilet bedre den høykonjunkturen vi er inne i, sier han.

Prisene på materialer i byggevarerforretningene har økt ekstremt det siste året. Sagbruksindustrien går så det suser. Og skogeierne får bedre betalt for sagtømmeret de selger.

– Inntektene våre har også økt. Men det er fordi det ikke prutes så mye. Det hjelper også at vi har overflod av oppdrag, slik at vi kan velge de oppdragene som vi tjener best på, sier Filtvedt.

Utgiftene har økt svært mye det siste året, spesielt forrige kvartal. Skogsmaskinindeksen til MEF viser at utgiftene i gjennomsnitt i bransjen har økt med om lag 2,5 prosent det siste kvartalet.

– Forsiktig anslått har mine utgifter det siste året økt med over fem prosent, sier Filtvedt.

Diesel er blitt veldig dyrt.

– Vi i GM Skogsdrift har fått om lag 1,5 millioner kroner ekstra utgifter til diesel i løpet av ett år, sier han.

GM Skogsdrift hogger 350.000 kubikkmeter tømmer i løpet av et år og bruker mellom 1,5 og 2 liter diesel pr. kubikk meter. I tillegg til diesel kommer økte priser til blant annet maskiner, deler, utstyr og forskjellige oljeprodukter.

– Skogsmaskinindeksen går opp fire ganger i året. Men indeksen for våre inntekter går ikke opp mer enn én gang i året. Det er et problem. Derfor har vi ikke hentet inn alle de økte utgiftene ennå, sier han.

STARTET MANUELT

Daglig leder Gunnar Filtvedt startet i 1981 som manuell skogsarbeider i Nedre Glommen skogeierforening (Viken). Han flyttet til Rena og etablerte GM Skogsdrift første del av 1990-tallet.

– GM Skogsdrift startet med to mann og to maskiner. Vi har utviklet oss jevnt og trutt gjennom årene som har gått, sier han.

I 2020 omsatte bedriften hans for 55 millioner kroner. Det ble tre millioner kroner i overskudd.

– Hva er det viktigste for å lykkes som stor aktør i bransjen?

– Det er å være utholdende og tenke langsiktig. Gode sjåfører er uten tvil de viktigste brikkene i bedriften. Å ta vare på arbeidsfolkene, det er viktigere enn noe annet. Den første sjåføren jeg ansatte i bedriften, arbeider for meg ennå, fastslår Filtvedt.

– Hvordan er konkurransen i markedet for ditt firma?

– Vi holder til på Rena. Tre mil lengre sør, i Elverum har både Nortømmer, SB Skog, Glommen Mjøsen Skog AS og Stora Enso kontorer.

– Konkurransen er svært hard. Det har den vært lenge. Vi lever godt med hard konkurranse.

– Hvordan ser du på fremtiden?

– Jeg tror vi går inn i 2022 med hyggelige priser på sagtømmer til skogeierne. Derfor tror jeg det blir mange gode drifter i skogen neste år, sier Gunnar Filtvedt som er daglig leder og eier av GM Skogsdrift. Han ser lyst på fremtiden. ■

SAGER OG KVISTER: Her er en av GM Skogsdrift sine 11 hogstmaskiner i full sving i lia ovenfor Unset i Rendalen i Innlandet. Hogstmaskinfører Mathias Emilsson sager og kvister grana med hogstaggatet.

KOMPLETT: – Denne maskinen, En Ponsse Scorpion King, er komplett i slikt terreng, sier hogstmaskinfører Mathias Emilsson.

Stortrives i hogstmaskina

– Det viktigste i min jobb er å få mest mulig andel sagtømmer og minst mulig slip, sier hogstmaskinfører Mathias Emilsson.

Sliptømmer er massevirke som blant annet brukes til å lage papir og kartong.

Han kjører hogstmaskin på et av de 11 lagene til GM Skogsdrift. Vi møter ham i skogen ovenfor Unset i Rendalen i Innlandet. Der kjører han for fullt i en granskog i bratt terreng.

– Trærne er ganske rette og fine. Men noen trær har råde, slik at jeg må kappe vekk mellom 10 og 20 centimeter ved rota på noen av dem. Det er også mange små trær, underskog og en del kjerr.

I denne delen av Østerdalen er det mil på mil med skog.

– Hvem har finere kontor? spør hogstmaskinføreren der han sitter i hytta på hogstmaskinen i den store skogkledde lia i Rendalen, med utsikt mot høye fjell, dype daler og fjellsider dekket av skog.

Han kjører en Ponsse Scorpion King 2018-modell i det bratte terrenget.

Kontrollørprogram

Fra kr 9990,- pr.år

Kontrollweb.no

KW

FORTS.

AUTOMATISK: Hogstaggregatet måler automatisk både tykkelsen på treet og lengden. Hogstmaskinfører Mathias Emilsson trykker på en knapp når det er tid for å sage.

FINT: – Her er det veldig fint å kjøre hogstmaskin, sier hogstmaskinfører Mathias Emilsson i lia ovenfor Unset i Rendalen i Innlandet.

– Dette er en komplett maskin for slikt terreng. Den er fremfor alt veldig stabil, den er ikke lett å bikke. Jeg vil ikke ha annen maskin i slikt terreng, sier Emilsson som har vært skogsmaskinfører i 10 år.

Han stortrives i hogstmaskina.
– Jeg har et veldig fint yrke, med mye frihet og mye ansvar samtidig. Jeg må passe på å hogge nok, sier han. ■

–Gå i forhandlinger

–Jeg vil oppfordre alle våre medlemmer til å gå i forhandlinger med sine oppdragsgivere, slik at de i det minste får dekket de store kostnadsøkningene vi har hatt. Vår bransje må få en del av oppgangen i skogbruket nå, sier Terje Varli som er styreleder i MEFs seksjon for ressurs og miljø, avdeling skog.

Varli viser til skogsmaskinindeksen til MEF (Maskinentreprenørenes Forbund).

–Skogsmaskinindeksen økte med 2,5 prosent siste kvartal. Det var en jevn økning tidligere i år, men ikke så ekstrem som siste kvartal, sier han.

Skogsmaskinindeksen inneholder utgiftene som skogsmaskinbedriftene har, alt fra maskiner, utstyr, deler og drivstoff til lønninger.

–Hvilke konsekvenser får denne økningen for bransjen?

– Dette går ut over lønnsomheten. I neste omgang må vi øke prisene våre. Det blir våre kunder som må betale. Etterdønningene av koronaen tror jeg de må ta, enten de vil eller ikke.

– Skogsentreprenørene har også fått økte inntekter det siste året?

– Ja, i sommer fikk de fleste en prisoppgang på rundt fem prosent som følge av kostnadsutviklingen.

– Men vi har ikke fått økte inntekter som følge av høye tømmerpriser, isolert sett, ut over det at vi har fått mye å gjøre, fastslår Terje Varli.

Varli driver sitt eget firma med fire hogstlag i Trysil.

– Alle, meg bekjent, har mye å gjøre nå. Det er kjempebra. Skogeierne vil hogge nå, så lenge de får godt betalt for tømmeret sitt, sier Terje Varli.

GIR KLAR BESKJED: Terje Varli, styreleder i MEFs seksjon for ressurs og miljø, avdeling skog. (Foto: Runar F. Daler).

KVISTES: Her blir et tre kvistet med hogstaggregatet.

Introduserer Komatsu Smart Crane

For en fører av lastbærer kan arbeidsdagen bestå av opptil 70 % krankjøring. Smart Crane forenkler kjøringen, øker produktiviteten samtidig som den er skånsom mot kroppen din. Uansett om du er en fører med mye erfaring eller akkurat har startet.

Vil du vite mer eller prøvekjøre?

Besøk komatsuforest.no/smartcrane eller ta kontakt med en av våre selgere.

Komatsu Forest AS
2335 Stange, tlf.: 90178800
komatsuforest.no

KOMATSU

ER DU LEVERANDØR TIL BRANSJEN OG VIL VÆRE MED I REGISTERET?

Ta kontakt med Anita: e-post: anita@a2media.no, tlf: 901 10 688

ABK-Qviller Anlegg

Postboks 64 Vollebekk
Tlf: 23 17 05 20
post@abkqviller.no
abkqviller.no/anlegg

ABS-MASKIN AS

Postboks 34, 3051 Mjøndalen
Tlf: (+47) 3223 1810
post@abs-maskin.no
abs-maskin.no

Ahlsell Norge AS

Postboks 184,
4065 Stavanger
Tlf: +47 51 81 85 00
info@ahlsell.no
www.ahlsell.no/

Andreas Stihl AS

3202 SANDEFJORD
Tlf: 33420505
info@stihl.no
www.stihl.no/

Ankerløkken Equipment AS

1266 Oslo
Tlf: 22 88 12 00
firmapost@ankerlokken.no
www.ankerlokken.no

Argus AS

Postboks 2882 Kjørbekk,
3702 SKIEN
Tlf: 35 50 51 52
post@argus.no
www.argus.no

Blinken AS

1621 Gressvik
Tlf: 90 70 11 00
blinken@blinken.no
www.blinken.no

Brødrene Dahl

PB 6146 Etterstad, 0602 Oslo
Tlf: 22 72 55 00
post@dahl.no
www.dahl.no

C. Grindvold AS

0976 OSLO
Tlf: 22 82 00 00
firmapost@grindvold.no
www.grindvold.no

CEJN Norden AB

Box 245, 54125 Skövde,
Sverige
Tlf: +46 500 477500
info.sweden@cejn.com
www.cejn.se

Cramo AS

Pb. 34 Alnabru, 0614 OSLO
Tlf: 23 37 55 60
info.no@cramo.com
www.cramo.no/

Dagenborg Maskin AS

9018 Tromsø
Tlf: 77 60 73 30
post@dagenborg.no
www.dagenborg.no

Driv energi AS

Postboks 343, 3301 Hokksund
Tlf: 32 75 90 80
post@drivenergi.no
www.drivenergi.no

Eikmaskin AS

Postboks 123,
2021 Skedsmokorset
Tlf: 64 83 73 00
info@osl.agcocorp.com
www.eiksenteret.no

Epiroc Norge AS

Postboks 336, 1401 Ski
Tlf: 64 86 03 00
epirocnorge@epiroc.com
www.epiroc.com

Eterni

Tlf: 08462
post@eterni.no
www.eterni.no

Exero AB

Önskan 222, 895 97 Skorped
Tlf: 0046 661 140 880
info@exero.se
www.exero.se

Felleskjøpet Agri

2000 Lillestrøm
Tlf: 03520
firmapost@felleskjopet.no
www.felleskjopet.no

Forcit Norway AS

Tlf: 32 85 09 00
post@forcit.no
forcit.no

Fredheim Maskin

Tlf: 69 80 88 30
post@fredheim-maskin.no
www.fredheim-maskin.no

Fundamentering AS

7093 Tiller
Tlf: 73 82 26 30
fas@fas.no
www.fas.no

Geomatikk AS

0579 OSLO
Tlf: 810 33 400
firmapost@geomatikk.no
www.geomatikk.no/

Gjerden Fjellsikring

3275 Svarstad
Tlf: 400 03 780
post@gjerden-fjellsikring.no
gjerden-fjellsikring.no

Gjerstad Products AS

4993 Sundebru
Tlf: +47 37 11 91 00
mail@gjerstad.com
www.gjerstad.com/

Grønt Punkt

Postboks 91 Skøyen
0212 Oslo
Tlf: 22 12 15 00
post@grontpunkt.no
www.grontpunkt.no

Gummi-Industri AS

3474 ÅROS
Tlf: 90 55 22 32
post@gummi-industri.no
www.gummi-industri.no/

Hardlife AS

Storebotn 48, 5309 Kleppestø
Tlf: 56148000
info@hardlife.no
www.hardlife.no

Heideinreich AS

2021 Skedsmokorset
Tlf: +47 22 02 42 00
firmapost@heideinreich.no
www.heideinreich.no

Hella Maskin AS

3962 Stathelle
Tlf: 35 96 72 72
post@hella.no
www.hella.no

HYMAX AS

Strandsagveien 14
Tlf: 62 33 06 60
hymax@hymax.no
www.hymax.no

If Skadeforsikring NUF

Postboks 240, 1326 Lysaker
Tlf: 02400
if.no

Inger Hokstad AS

1367 Snarøya
Tlf: 90 17 55 71
ihokstad@ihokstad.no
ba-nettverket.no

Istrail AS

3241 Sandefjord
Tlf: 35 94 87 50
istrail@istrail.com
www.istrail.com

Komatsu Forest AS

Uthusvegen 18, 2335 Stange
Tlf: 90 17 88 00
info.no@komatsuforest.com
www.komatsuforest.no

Llentab

0663 Oslo
Tlf: 97707300
post@llentab.no
www.llentab.no

Mathisen Maskin AS

Avd. Sørreisa: Gottesjord,
9310 Sørreisa.
Tlf: +47 915 94 151
arne@mathisenmaskin.no
www.mathisenmaskin.no

MEC-TEC AS

Ingeniør Rybergsgt. 99,
3027 Drammen
Tlf: 33772572
mectec@mectec.no
www.mectec.no/

Megger AS

Bjørnstadmyra 7, 1712 Grålum
Tlf: 22280040
post@megger.no
www.megger.no/

MG Salg og Utleie AS

Fossegrenda 3,
7038 Trondheim
Tlf: 73 96 26 00
post@mgsalg.no
www.mgsalg.no

MOLDEGAARD MARITIME LOGISTICS AS

Birger Hatlebaksv. 22,
6415 MOLDE
Tlf: 71 25 06 30
firmapost@moldegaard.as
www.moldegaard.no

Naboen AS

4353 Klepp Stasjon
Tlf: 51 81 03 00
utleie@naboen.no
naboen.no

Nils A. Mørk Maskin AS

1823 Knapstad
Tlf: 90639797
hans.anton@namm.no
www.namm.no

Nor Slep AS

PB.1252, 3205 Sandefjord
Tlf: 33 48 93 70
norslep@norslep.no
www.norslep.no

Nordisk Dekk Import AS

4262 AVALDSNES
www.nidas.no

Norva 24 AS

6783 Stryn
post@norva24.no
www.norva24.no

Oldroyd AS

Industriveien 1,
3766 Sannidal, Norway
Tlf: +47 35 98 75 50
mail@oldroyd.no
www.oldroyd.no

Orica Norway AS

3400 LIER
Tlf: 32 22 91 00
www.orica.no

Powel Construction AS

7037 Trondheim
Tlf: 73 80 45 00
geminipowel.no
www.powel.no

Power Tools Norge

Hallenåsen 4 1389 Heggedal
Tlf: 951 74 007
powertools@online.no
www.ptools.se/no

Pumpe-service AS

Tlf: 23 33 84 00
post@pumpe-service.no
www.pumpe-service.no

Rototilt AS

2020 SKEDSMOKORSET
Tlf: 21 01 91 50
info@rototilt.com
www.rototilt.no

Sandvik Norge

2013 SKJETTEN
Tlf: 63 84 81 00
www.rocktechnology.sandvik

Scandia Maskin AS

3039 Drammen
Tlf: +47 32 21 00 50
post@scandiamaskin.no
www.scandiamaskin.no

SG Finans

Postboks 105, 1325 LYSAKER
Tlf: 21 63 20 00
kundeservice@sgfinans.no
www.sgfinans.no/

SK Produkter

1471 Lørenskog
Tlf: 67 97 40 30
info@skprodukter.no
www.skprodukter.no

Smartdok AS

Snømusstien 1, 9512 Alta
Tlf: 904 03 333
norge@smartdok.com
www.smartdok.com

SMP Parts AB Norge

3516 Hønefoss
Tlf: 32875850
norge@smpparts.com
www.smpparts.com/no

SSAB Svensk Stål AS

Pb. 47, 1314 Vøyenenga
Tlf: 23 11 85 80
www.ssab.se

Steelwrist AS

SE-192 75 Rosersberg,
Sverige
Tlf: +47 236 50 226
www.steelwrist.com/

Storebrand

Postboks 500, 1327 LYSAKER
Tlf: 22 31 50 50
post@storebrand.no
www.storebrand.no

Strømberg Plast AS

Postboks 3, 2005 RÆLINGEN
Tlf: 64802909
office@strombergs-plast.no
www.strombergs-plast.no/

Systemblokk

3804 Bø i Telemark
Tlf: 35 06 00 00
mail@systemblokk.no
www.systemblokk.no/

Veim AS

3414 Lierstranda
Tlf: 32 84 94 20
kjell@veimas.no
www.veimas.no

Volvo Maskin AS

Postboks 603 1411 Kolbotn
Tlf: 66 81 86 86
firmapost@volvo.no
www.volvomaskin.no

Wacker Neuson AS

Trondheimsvegen 503,
2016 Frognær
Tlf: 63868900
www.wackerneuson.com/

WIKS AS

1617 Fredrikstad
Tlf: 950 71 777
kontor@wiks.no
www.wiks.no

Wirtgen Norway AS

3071 Sande i Vestfold
Tlf: 33 78 66 00
post.norway@wirtgen-group.com
www.wirtgen-group.com/norway

Zirius AS

Tlf: 40 00 77 07
salg@zirius.no
www.zirius.no

Ølen Betong AS

Tlf: 53 77 52 00
mail@olenbetong.no
www.olenbetong.no

Hei du.. ja, du ja!

Visste du at MEF-skolen kjører eget seminar på Arctic Entrepreneur?

Få en innføring i BIM, og gjennomgang av ledningsregistreringsforskriften torsdag 20. januar.

Skann koden med mobilen og se en oversikt over alle våre kurs!

www.mef.no

NNBA begynner å fylles opp Det er allerede booket 131 store stands, og 61 små stands - Har dere funnet en plass?

Nordnorsk Bygg- og
Anleggsmesse 2022

Det er både ledig ute, med store stands (50m2),
og inne med små stands (9m2)

Program:

Messens åpningsdager: 10. - 12. juni

Åpningsfest kl. 12:00

Eget stort program

- utenfor teltene

- inne i teltene

Brakkefest m/band - fredag

Festmiddag m/opplevelser - lørdag

www.nnba.no

BÆREKRAFTIG VEKST

De siste årene har det vært en solid vekst i anleggs-markedet. Enkelt sagt har samferdselsbudsjettet doblet seg. I tillegg har drift og vedlikehold fått et etterlengtet løft. Ny nasjonal transportplan er i billion-klassen. Samtidig vil måten vi driver på bli lagt om i tiåret vi er på god fart inn i.

Jeg er overbevist om at vi må tenke mer enn symboler. Det er veldig godt å se at det skjer innovasjon på maskinsiden. Vi entreprenører er godt vant med å ta til oss nye verktøy. Enten det var rototilt da det kom i sin tid eller GPS-styring. Grønn omstilling vil måtte gå gjennom alt vi gjør om vi skal klare å holde sysselsetting oppe og å få utslipp ned.

Det heter seg at materialer er to tredeler av utslippene i mange anleggsprosjekter. Det har noe å si hvilke produkter man velger når det gjelder asfalt, armeringsjern eller betong. Selvsagt. Mitt poeng er at vi må tenke enda bredere og se på hele avtrykket i verdikjeden. Det er kun slik vi også vil bli miljømessig bærekraftige.

Kan vi planlegge smartere? Eller rettere sagt synliggjøre det alle entreprenører vet; få ned behovet for massetransport. Det har noe å si hvilke standarder byggherre krever. Er det gitt at vi må bruke jomfruelig pukk i en gang- og sykkelvei ved siden av en ny fylkesvei? Kan vi lempe på hvilket marktrykk sykkelfeltet må tåle slik at vi kan bruke stedlige masser? Altså tenke nytt på brøyting, enkelt sagt. På den måten kan vi utnytte ressurser som allerede er i prosjektet og få ned utslipp.

Min opplevelse er helt klart at det å tenke mindre rigid ikke er like nyskapende i miljøspørsmål. Det er ikke så synlig, og derfor er fokuset et annet sted. Jeg forstår den. Men vi entreprenører bryr oss kun om resultater. Det er til syvende og sist resultatet vi skal måles på ved rundingsbøyen 2030; netto reduksjon på 55 pst.

Disse nye kravene må være målbare hele veien. Det betyr at også vi i MEF som bransjeorganisasjon må sikre at vi får

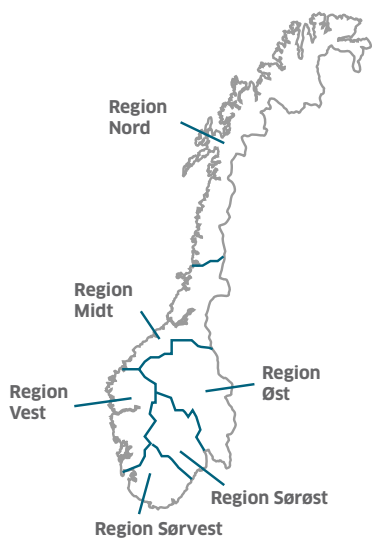

verktøy som er pålitelige og enkle i bruk for medlemmene. Konkurransen på like vilkår er en kjerneverdi for MEF. Det betyr at miljøkrav i offentlige anbud må være mer enn den som er best til å ordlegge seg i anbudet. Det må være gode verktøy til å vise hvordan entreprenørene har tenkt å løse oppgaven, valg av maskiner i prosjektet og på hvilket drivstoff.

Sammen får vi det til. Vi ser mange MEF-ere som går foran og drar lasset. Investerer og utvikler i nytt materiell. Vår jobb som bransjeorganisasjon er å sikre forutsigbarhet i kravene som stilles og lønnsomhet for landets viktigste fastlandsnæring. Vi er godt vant med å tenke økonomisk bærekraft, og i fremtiden vil vi ha enda en bunnlinje å rapportere på; miljø.

Jeg vil benytte anledningen til å ønske alle lesere av denne spalten en riktig god jul og et godt nytt år!

Arnstein Repstad
Leder av hovedstyret i MEF

MEF-nytt gir et innblikk i forbundets arbeid og aktiviteter i hele landet.

SERVICE-KONTORET

Fred Olsensgate 3
0152 Oslo
Telefon: 22 40 29 00
firmapost@mef.no
www.mef.no

REGION ØST

Stolvstadvegen 1
2360 Rudshøgda
Telefon: 958 72 000
region.ost@mef.no

REGION SØRØST

Broen 6
3170 Sem
Telefon: 913 27 357
region.sorost@mef.no

REGION SØRVEST

Kongensgate 24
4610 Kristiansand
Telefon: 958 38 000
region.sorvest@mef.no

REGION VEST

Eidsvågbakken 1
5105 Eidsvåg
Telefon: 99 42 89 00
region.vest@mef.no

REGION MIDT

Hornebergveien 1
7038 Trondheim
Telefon: 948 78 000
region.midt@mef.no

REGION NORD

Kontorer i: Hammerfest,
Tromsø og Bodø
Telefon 95 84 50 50
martin.gronnslett@mef.no

SEKSJON RESSURS OG MILJØ

- Skog
- Brønn og spesialboring
- Gjenvinning og avfallshåndtering
Fred Olsensgate 3,
0152 Oslo
Telefon: 22 40 29 00
seksjonressursogmiljo@mef.no

VI I MEF OG OKAB ØNSKER VÅRE MEDLEMMER OG SAMARBEIDSPARTNERE EN RIKTIG GOD JUL!

BLI MED PÅ VINTERENS STORE MØTEPlass

Vi håper å se så mange medlemmer som mulig på Gardermoen til Arctic Entrepreneur 18. - 20. januar. Det er egen medlemspris på seminarene, og vi håper at programmet kan friste til deltagelse. I tillegg blir det stor utstilling med over 100 leverandører og Vinterfest og Brakkemiddag. Meld dere på via www.arcticentrepreneur.no

REGION NORD 25 ÅRS JUBILEUM

Distriktssjef Gøran Kimsaas kunne overlevere plakett for 25-års medlemskap for Molvik Maskin i Kjøpsvik. De feiret med med kaffe og kaker. Tusen takk for oss!

FØLG OSS

Følg MEF og OKAB i sosiale medier for siste nytt og oppdateringer i bransjen:

Facebook.com/mefnorge
Facebook.com/okabnorge
Instagram.com/mef_norge/

MEDLEMS-MØTER I NORDLAND

15. november ble det arrangert medlemsmøter i Mo i Rana og Mosjøen. Våre fantastiske samarbeidspartnere hadde innlegg om alt fra forsikring, toalettpapir, rør og stein til bilkjøp. Vi fikk også gjort litt stas på medlemmer som har vært med en stund! Sten Turmo fikk plaketten for 25 års medlemskap i MEF. Gratulerer! **Takk til Asak, Brødrene Dahl, If Forsikring, Nordengros og Nordvik Toyota for lån av lokaler.**

REGION VEST

MEDLEMSMØTE OG OKTOBERFEST

Den 16.oktober vart det held medlemsmøte i MEF avd. Nord Rogaland og Hordaland sitt lokallag i Nord Rogaland og Sunnhordaland på Scandic Maritim Hotell. Tema på medlemsmøte var: *Juridiske problemstillinger - arbeidstid* v/MEF advokat Solveig Nøsterud Wanvik via Teams. *Informasjon om gode NOBI løysingar* v/NOBI AS Geir Gammelsrød *Informasjon om SmartMEF* v/Fagsjef Egil Kvingedal *Info frå arbeidet i MEFs hovudstyre* v/nestleiar Øystein Hope Ernst Grindheim frå Ernst S. Grindheim Aut. Entr. AS mottok plakett for 25 år medlemskap i MEF. Gratulerer så mykje! Medlemsmøtet vart avslutta med Oktoberfest i Maritim Hall. Det deltok 33 personar frå 13 medlemsbedrifter, 2 handelsavtalepartnerar og MEF.

Tusen takk til alle som deltok.

REGION SØRØST

NYTT MEDLEM

Vi ønsker velkommen til Drift og Anlegg AS i MEF avd. Vestfold. **Vi gleder oss til å bli kjent med dere!**

INNLEGG FOR VESTLAND FYLKESKOMMUNE

Regionsjef Paul Olaf Baraas var invitert av avd. dir Dina Lefdal i Vestland fylkeskommune (VLFK) sin samling med alle tilsette i avd. Infrastruktur og veg. Dette er den avdelinga i fylkeskommunen som MEF-medlemene utfører mykje arbeid for. Innlegget omhandla temaet «Alt heng saman». Samhandling handlar om korleis vi kommuniserar og arbeider saman på dei ulike prosjekta. For at begge parter skal få det resultatet ein ynskjer, så må begge sider inneha tillit og openheit til kvarandre. Begge sider må ha ansvarlegheit og eigarskap til det ein held på med. Det må også vere god vilje til å finne løysingar på utfordringar. Da får VLFK utført sine prosjekt på beste måte, entreprenørane tener pengar og dei kan utvikle gode arbeidsplassar i lokalsamfunnet. Alt heng saman med alt og VLFK og entreprenørane er sterkast saman!

NYVINNINGER HOS TVEITO MASKIN AS

MEF-medlem Tveito Maskin AS er med på et spennende prosjekt med å bygge om en konvensjonell gravemaskin til hydrogenmaskin. Kompetanse fra olje- og gassindustrien, kombinert med bedriftens kompetanse på anleggsmaskiner kan gi spennende innovasjon. **Vi gleder oss til å følge med på fortsettelsen!**

REGION ØST

JUBILEUMSHELG FOR REGION ØST

Fredag 19. november var det klart for «bryllupsfest» for MEF avd Innlandet. Vi hadde en flott dag og kveld Hamar med medlemmer, handels avtalepartnere og alle de viktige ledsagerne. Kalle Føtters spilte opp til dans på kvelden. Nok en vellykket samling. **Tusen takk til alle som deltok i feiringa!**

Lørdag 20. november forflyttet vi oss til Moss og feiring av MEF Østfold 60 år! Etter mange flotte taler og utdeling av hedersmedaljer og blomster, gikk Trang Fødsel på scenen med sine slagere, før Landeveiens Helter avsluttet kvelden med skikkelig god stemning. **Tusen takk til Per Erik Brynildsen og styret i Østfold for et fantastisk arrangement!**

MÅNEDENS LÆRLING I ØST

Per Magnus Skåden Ensrud

Alder: 18 år

Bedrift: Inn entreprenør AS i Brumunddal

Fag: Anleggsmaskinførerfaget

Hva liker du best i jobben: Det jeg liker best med jobben min er at det er så varierende, utfordrende og morsomt. Møter mye trivelige folk og ser mye fin natur!

Interesse/hobby: Min hobby utenom jobben er jakt og fiske. Jeg liker også å kjøre og mekke alt som har motor.

MEDALJER FOR LANG OG TRO INNSATS

På entreprenørlunsjen i Fagernes gratulerte vi Kroon Maskin AS som medlem av MEF i 25 år, Anders Hagaseth var til stede og tok imot medaljen. Under bryllupsfeiringen på Hamar gratulerte vi Hulleberg & Bø AS, ved daglig leder Jan Olav Bø, med 50 års medlemskap i MEF. Og daglig leder Arne Helge Stø mottok hedersmedalje for 25 års medlemskap i MEF for sin bedrift, Ahsco Entreprenør AS.

På bursdagsfeiringen til Østfold hadde vi fem jublanter som ble markert og gratulert av Julie Brodtkorb, de var: Jørgensen & Jørgensen AS for 25 år, v/ daglig leder Lene Jørgensen. Larsen Anleggsservice AS for 25 år, v/daglig leder Sigbjørn Larsen. Steinar Enderød AS for 50 år, v/ daglig leder Steinar Enderød. Råde Graveservice AS for 50 år, v/daglig leder Terje Andersen. Tune Graveservice AS for 50 år, v/daglig leder Bjørn Erik Bekken.

Vi gratulerer – og takker for tilliten!

MÅNEDENS BEDRIFT I ØST

Bjørn Frenning Transport & Graving AS

Daglig leder: Bjørn Erik Frenning Karlsen

Fra: Stange i Innlandet

Når ble dere medlemmer: 2017

Ansatte: 35

Hva driver dere med:

Næringsbygg, VA, veier, feltutbygging, dyrking, vintervedlikehold

Hva slags faglig bakgrunn har

dine ansatte:

Maskinførere, fagbrev og ingeniører.

Hvorfor er dere medlem i MEF:

Trygghet i felleskap, juridisk avdeling, kurs og nettverk.

TAKK FOR INNSATSEN

MEF Innlandet har vært sammenslått siden 1. januar 2020, men markeringen har blitt utsatt og pga korona. Vi har derfor ikke fått takket av de tidligere styremedlemmene som gikk ut før nå. Her er to av de som vi nå har takket av, Edvard Gigstad i Fagernes Anlegg AS og Jon Strand fra Jon Strand AS. Begge fra tidligere MEF avd. Oppland.

FORTS.

Se vårt brede løft/sikring program!

Lilleseth Kjetting

– Erfaring gir styrke! –

Heltflytende Tvilling
9mm kjetting til 10.00-20 tvillinghjul. Rund pigg eller U-brodd gripeelement.

OFA Hakki Anlegg
Piggkjetting leveres i 9-11mm.

Easv On Anlegg
Firkantkjetting 10mm.

Tlf.: 62 96 70 40 | firmapost@lilleseth.no | www.lilleseth.no

REGION SØRVEST

50-ÅRS JUBILANT

Kjell Gilje AS feiret 50 års jubileum 12.november. Distriktssjef Julie Rosenlund Falch var så heldig å få bli med på feiringen. Tusen takk Kjell for hyggelig velkomst, og en fantastisk fin og inspirerende historie.

JULEBORD FOR MEF AVD. AGDER

26. november var det duket for julebord på Caledonien i Kristiansand. 118 medlemmer og samarbeidspartnere deltok, og det var en fin kveld med god mat og god stemning. Olav Martin Sørli AS fikk overlevert plakett for 25 års medlemskap i MEF. **Vi gratulerer! Vi takker alle medlemmer og samarbeidspartnere for en trivelig kveld!**

Fra venstre: Olav Martin Sørli, Frode Sørli (daglig leder) og distriktssjef Julie R. Falch.

Fra venstre: Regionsjef Marie Oftedal, Olav Martin Sørli og styreleder Øystein Møretrø.

RESSURS OG MILJØ

MEDLEMSBESØK I SKOGEN

MEF Skog var på hyggelig medlemsbesøk hos Torkel og Ove Raaen (far og sønn). De var i gang med ei drift i retning Høgevarde. De kjører primært for Nortømmer og har base i Flå men tar gjerne på seg oppdrag lenger unna, feks på nordvestlandet. De har to hogstlag i alt. **Takk for at vi fikk komme på besøk!**

DELTE UT MEDALJER

Fagsjef Bjørn Lauritzen hadde æren av å dele ut hele 6 fortjenestemedaljer i sølv til ansatte hos Holth Skogsdrift på bedriftens julebord på Rømskog Spa. Utmerkelsen markerer at man har jobbet i 20 år i samme bedrift. Daglig leder Jan Birger Holth er stolt av den stabiliteten de ansatte har i bedriften. Følgende mottok MEFs fortjenestemedalje i sølv med diplom: Otto Tørnby, Anders Tørnby Nilsen, Kjell Gunner, Jonas Tørnby, Terje Jørgensen og Mikael Kutt. **MEF Skog gratulerer Jan Birger og alle jubilantene med utmerkelsene.**

OPPRYDNING ETTER STORMEN

MEF Skog har vært på befaring av stormfellingene sist fredag. Opprydningsarbeidet er i full gang i Hedalen. Marius Omsrud rydder frem veien i første omgang. Vebjørn Hilmen får virket til bilvei. Begge kjører for Valdres Skogsdrift. Også Ola Sørbøen fra Stugård skog- og anleggs-entreprenør har hendene fulle med oppryddingsoppdrag i Hedalen.

LÆRLINGEPRIS TIL SKOGSENTREPRENØRER

Styreleder i MEF Skog, Terje Varli, delte ut to priser til årets lærlinger på Lærlingetreffet på Biri 20. november. Velg Skog ved Jørn Lileng står bak prisen som består av et diplom og en sjekk på 5000 kr. Årets lærlingpris ble delt ut til Vilde Komperud og Johannes Øverleir. **MEF Skog gratulerer!**

MINISTER PÅ SKOGBESØK

Stormfellingene i Valdres er voldsomme, og oppryddingen vil ta måneder. Landbruksminister Sandra Borch var på befaring i området. Der møtte hun Andreas Råheims menn i Valdres Skog AS som fortalte om det vanskelige oppryddingsarbeidet de er i gang med. Ministeren var sterkt berørt av skadene hun så, og opptatt av at verdier må reddes, men at sikkerheten går aller først. Veldig bra levert fra Andreas og gjengen hans!

Western transporttanker

PROCUT AS
dieseltank.no

- Godkjent etter ADR-forskriftene
- Transporteres med truck eller kran
- Egnet til store og små anlegg

Akselerer overgangen til en bærekraftig maskinpark

Enkle digitale verktøy for vedlikehold, service
og styring av anleggsmaskiner og lastebiler.

Utviklet av fagfolk. Brukt av fagfolk.

Møt oss på Arctic Entrepreneur, stand 47.

barde.ai

Opplev utviklingen.

Liebherr sine
elektriske maskiner
www.liebherr.com

LIEBHERR

LH26 EC
info.norge@liebherr.com

Ta et bærekraftig valg med HVO100

Med HVO100 tar du et miljøvennlig valg uten at det går på bekostning av kvalitet og ytelse. HVO100 er et biodrivstoff som passer til de fleste tyngre kjøretøy og maskiner. Vi tilbyr dette på flere terminaler i Norge.

- Utelukkende fremstilt av rester og avfall
- Inneholder ikke palmeolje
- Reduserer utslippene med 80-90 %*
- Tilsatt **miles** additiv som rengjør og beskytter motoren

Bestill fornybar diesel på circlek.no/bulkbestilling eller ring **81002002**

*Reduksjon i et livsløpsperspektiv sammenlignet med vanlig anleggsdiesel